

Täysistunto

Maanantai 11.3.2019 klo 12.03—15.06

Täysistunto alkoi klo 12.03. Täysistunto päättyi klo 15.06.

Puhetta johtivat puhemies Paula Risikko (12.03—14.06) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (14.06—15.06).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 8.3.2019 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 81, 82/2018 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 28/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

12.04 **Mats Nylund r:** Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut 12 vuotta maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsen. Olen harvoin jättänyt vastalauseen huolimatta siitä, olenko ollut hallituspuolueen jäsen vai oppositiossa. Vastalauseeni ovat yleensä koskeneet kaloja ja kala-kiintiöitä. Minulla on näinä 12 vuotena ollut loistava yhteistyö ministeri Lepän kanssa. Olen oppinut luottamaan hänen kannanottoihinsa ja hänen osaamiseensa. Näin teen myös nyt.

Kuten hallituksen esityksestä tulee ilmi, Suomi varautuu kultasakaalin maahantuloon säättämällä sen metsästettäväksi riistaeläimeksi ennen kuin laji on levittäytynyt tänne. [Hä-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

linää — Puhemies koputtaa] Tämä on äärimmäisen tärkeä tavoite. Sakaali on erittäin lisääntymiskykyinen petoeläin, joka tänne levittäytyessään voi kurittaa erityisesti Suomessa pesivää linnustoa. Sakaalia ei vielä esiinny Suomen luonnossa, mutta meidän on varauduttava lajin tänne levittäytymiseen mahdollistamalla sen metsästäminen riistalajina, nimenomaan riistalajina.

Sakaalin jättäminen vieraslajiksi ei ole varteenotettava vaihtoehto, koska itse Suomeen esimerkiksi idästä levittäytyvästä kultasakaalista muodostuisi tulokaslaji, ei vieraslaji. Tällöin vieraslajilainsäädäntöä ei sovelleta kultasakaaliin. Kultasakaali on myös EU:n luontodirektiivin liitteen V mukainen laji, jonka suotuisaa suojelutasoa ei saa vaarantaa. Meidän on varmistettava, että lainsäädäntömme noudattaa direktiivin vaatimuksia. Koska kultasakaaliin ei ole mahdollista soveltaa vieraslajilainsäädäntöä, jos se tulee tänne luontaisesti, niin laji tulisi lisätä metsästettäviin riistaeläimiin. Tämä mahdollistaa sakaalin kannansäätelyn luontodirektiivin mukaisesti tarvittaessa metsästämällä. Jos kultasakaali jätetään vieraslajiksi ja se levittäytyisi tänne luontaisesti eikä sitä olisi säädetty riistalajiksi, johtaisi se lajin rauhoittamiseen luonnonsuojelulain nojalla. Tällöin kultasakaalin poistamiseen tarvittaisiin poikkeuslupa ja vaarana olisi, että kultasakaalikanta ehtisi levittäytyä ja vakiintua luontoomme ennen kuin voisimme lähteä rajoittamaan kantaa.

Pelkään pahoin, että valiokunnan enemmistön ehdotus johtaa siihen, että saamme maahan uuden valkoposkihanhen, jota kansalaiset kammoksuvat mutta jota ympäristöhallinto ja luonnonsuojelujärjestöt suojelevat. Pelkään pahoin, että saamme maahamme uuden merimetson. Esimerkiksi Ahvenanmaalla riistahallinto antaa poikkeuslupan merimetson metsästyksessä, ja siellä se ei ole ongelma ollenkaan — rannikolla on, kun ympäristöhallinto säästää Suomessa merimetsoa. Tämä osoittaa, että ongelmallisten lajien säätäminen riistahallinnon alle on oikea tapa hallita niistä aiheutuvia ongelmia tai riskejä.

Toivon, että sinisten ehdotus — joka nyt on valiokunnan enemmistön kanta — poistaa kultasakaali metsästyslakiin lisättävien riistalajien listalta ei osoittaudu sinisilmäiseksi päätökseksi. Toivon myös, ettei tämä päätös aiheuta ongelmia sen sijaan, että se poistaisi niitä. — Kiitos.

12.08 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn tuohon edustaja Nylundin näkemykseen, mitä kultasakaaliin tulee. Siitä hieman myöhemmin lisää.

Tämä hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta pyrkii siis tehostamaan keinoja, joilla haitallisiksi määriteltujen sekä muiden vieraslajilintujen ja -nisäkkäiden leviämistä voidaan estää. Tavoitteena on myös parantaa vieraslajiriskien hallintaa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, ja nämä molemmat tavoitteet ovat erittäin kannatettavia ja tarpeellisia.

Tässä haitallisten vieraslajien kantojen sääntelyssä ja leviämisen estämisessä on huomioitava tehokkuus ja turvallisuus mutta myös eläinsuojelun vaatimukset ja eettinen kestävyys. Näiltä osin hallituksen lakiesitys ei vaatimuksia aivan riittävällä tavalla ota huomioon. Nimittäin muun muassa Suomen riistakeskus totesi asiantuntijalausunnossaan, että koska monet vieraslajieläimet ovat taustaltaan riistalajeja tai merkittäviä riistasaalislajeja taikka vaikuttavat riistalajien kantoihin, myös niiden torjunnassa ja hallinnassa tarvitaan metsästykseseen liittyvää asiantuntemusta, mikä on aivan oikein. Riistakeskus totesi myös, että haitallisten vieraslajien torjunnassa saattaa olla tarpeen käyttää tehokkaitakin keinoja, mutta osa mahdollisesti tarpeellisista erityiskeinoista soveltuu paremmin tapauskohtai-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

seen torjuntaan ammattimaisesti toteutettuna. Mikäli supikoiran, minkin, piisamin, pesukarhun ja rämemajavan tappamiseen ei enää tarvittaisi metsästyskortin suorittamista, ei voitaisi kontrolloida sitä, että näitä eläimiä tappava ja pyydystävä henkilö ensinnäkin tunnistaa kyseiset eläinlajit oikein — ei sekoita niitä muihin lajeihin — sekä tuntee metsästyslain ja eläinsuojelulain vaatimukset, kuten metsästyskorttia suoritettaessa edellytetään.

Arvoisa puhemies! Myös Metsästäjäliitto on lakimuutoksen valmistelusta tiedottaessaan pitänyt tärkeänä, että myös jatkossa minkä tahansa riista- tai rauhoittamattoman eläimen lopettaa ammattitaitoinen henkilö, esimerkiksi metsästäjä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kuullut useat tahot sekä maa- ja metsätalousministeriö ovat todenneet pitävänsä epätodennäköisenä, että haitallisten vieraslajien pyyntiin ja varsinkaan pyydettyjen eläinten lopettamiseen osallistuisivat jatkossakaan muut kuin metsästäjät. Henkilön, joka aikoo pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen, onkin tunnettava metsästyslain ja eläinsuojelulain vaatimukset. Lisäksi erehtyminen lajintunnistuksessa tai lainsäädännön vaatimusten noudattamisessa on rangaistavaa. Tätä taustaa vasten on hieman vaikea perustella sitä, miksi emme jatkossakin vaatisi näiden lajien pyytäjiltä ja lopettajilta metsästyskortin suorittamista.

Arvoisa puhemies! Eläinsuojelusäännösten noudattamisen osalta maa- ja metsätalousministeriö valiokunnalle antamassaan vastineessa totesi harkittavan vieraslajilain nojalla annettavaa valtioneuvoston asetusta valmisteltaessa, että saman vuoden poikasten kanssa liikkuva emä säädettäisiin rauhoitetuksi, kuten nykyisinkin, ja että asetuksella säädettäisiin myös piisamin pesärauhoituksesta, kuten nykyisessä lainsäädännössä. Samalla tulisi ministeriön mukaan säätää selvästi se, että ilman poikasia kulkevaan eläimeen kohdistettuna esimerkiksi minkin pyynnissä tai supikoiran pyynnissä voitaisiin lähtökohtaisesti tätä pyyntiä harjoittaa emärauhoitusta rikkomattakin. Ei ole oikein eettisesti kestävää ajatella, että jättäisimme välittämättä jatkossa siitä, jos pyydystettävällä eläimellä on poikaset pesässään, ja jätettäisiin sinne nääntymään ja kuolemaan. Nykyisen lainsäädännön mukaan tämä on huomioitu, ja mielestäni niin tulisi olla jatkossakin.

Sitten, arvoisa puhemies, mitä tulee tuohon kultasakaaliin, on todella poikkeuksellista, että valiokunnassa oppositioedustajat ainoina tämän lakiesityksen kohdan osalta jäivät tukemaan hallituksen omaa esitystä. Me kaikki pidämme tavoitteena sitä, että kultasakaali, joka on eteläeurooppalainen laji eikä tällä hetkellä vielä esiinny Suomessa, ei tänne leviäisi. Se tulee olemaan haitallinen meidän omalle luontaiselle lajistollemme, erityisesti pesimälinnustolle. Keinot tuon kultasakaalin leviämisen rajoittamiseksi ovat kuitenkin rajalliset ottaen huomioon voimassa olevan EU-lainsäädännön, jota emme voi rikkoa. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, tuen edustaja Nylundin tavoin sitä, että tuo hallituksen lakiesitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena muuttamatta sieltä ainuttakaan pykälää, niin että kultasakaali todella siirtyy metsästyslain riistalajeihin, jotta edes jotenkin voidaan yrittää rajoittaa kultasakaalin leviämistä Suomeen.

Arvoisa puhemies! Tulen esittämään vastalauseen lausumaehdotuksissani myös, että vieraslajilain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään metsästyslain riistaeläimistä poistettavien pesukarhun, rämemajavan, supikoiran ja minkin saman vuoden poikasten kanssa liikkuvan emän rauhoituksesta sekä piisamin pesärauhoituksesta nykyisen lainsäädännön tapaan ja että näiden lajien pyynnin tulee jatkossakin olla mahdollista vain voimassa olevan metsästyskortin haltijalle.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

12.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Omalla kotiseutualueellani supikoira aiheuttaa isoa haittaa ja on levinnyt varsin nopeasti. Se vie myös meidän metsästäjiltä paljon aikaa pitää tuota lajia kurissa ja toisaalta antaa tilaa esimerkiksi linnustolle pesimärauhan näkökulmasta, ja pidän myönteisenä sitä, että supikoiran metsästystä nyt helpotetaan. Se on poikkeuksellisen haitallinen vieraslaji, ja tässä lainsäädännössä kaiken kaikkiaan vieraslajien aiheuttamien riskien hallintaa halutaan parantaa. Ihan tarkkaa tietoa ei edes ole siitä, paljonko supikoiria Suomessa on, mutta niitä metsästetään vuositasolla reilusti yli 100 000, arvioiden mukaan jopa 170 000, ja siitä huolimatta laji, jonka kannat itse asiassa vaihtelevat aika paljon vuositasoisestikin, on vahvistunut. Pidän hyvänä sitä, että nyt annetaan mahdollisuus supikoiran poistamiseen luonnosta entistä tehokkaammin. Se on parasta luonnonsuojelua myös niille lajeille, jotka tänne meidän suomalaiseen luontoon kuuluvat.

Minun mielestäni on ihan myönteistä myös se, että tässä esitetään metsästyslakia muutettavaksi siten, että lakia ei enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on siis Euroopan unionin lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi. Metsästyslakia ei sovellettaisi enää myöskään minkkiin, joka on määritelty kansallisesti merkittäväksi haitalliseksi vieraslajiksi. Näissä täytyy antaa meidän vastuullisille metsästäjille paremmat keinot ja edellytykset pitää haitallisia vieraslajeja kurissa, ja näen sen erittäin arvokkaana. Sama itse asiassa koskee kyllä kultasakaalia, joka on tänne levittäytymässä ja tulee olemaan meidän linnustollemme erittäin haitallinen tulokas, jos se tänne pääsee. Pidän myönteisenä sitä, että myös näiden kohdalla pystyttäisiin tätä kantaa suittimaan ja sen levittäytymistä Suomeen itse asiassa estämään.

12.17 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin harvinainen tilanne, että tässä tuntuu, että olen samaa mieltä sekä RKP:n että vihreitten kanssa. Näin ei kovin useasti ole käynyt. Tuntuu järkevältä tämä, että kultasakaalia tulevaisuudessa pidettäisiin siis nimenomaan metsästettävänä lajina eikä pelkästään vieraslajina eli se pistettäisiin nimenomaan riistahallinnon alle, niin kuin Riistakeskus on lausunut.

Kyseessä on tosiaan Suomeen levittäytymässä oleva laji, tämä kultasakaali, niin kuin aikanaan ovat levittäytyneet minkki ja supikoira, jotka ovat erittäin vahingollisia eläimiä. En itse ole tämän kyseisen valiokunnan jäsen eikä sillä tavalla ole substanssia, mutta kuitenkin olen vuodesta 90, 15-vuotiaasta saakka, ollut metsästäjän tutkinnon suorittanut ja aina riistahoitomaksun maksanut eli käsitän tämän kultasakaaliongelman, mikä on. Kyllä olen sitä mieltä, että tällaisilta haitallisilta vieraslajeilta pitäisi laittaa rajat kiinni ja metsästäjät, metsästyskortilliset metsästäjät nimenomaan, olisivat oikea taho tätä toteuttamaan.

Mutta sen verran, kun olen vähän epävarma tämän asian suhteen, mitä Nylund esitti tässä: Ei kai tässä nyt ole niin, että jos kultasakaali luokiteltaisiin metsästettäväksi lajiksi, niin muistanko oikein, että on kuitenkin EU-pykäliä, että pitäisi antaa muodostua tietty kanta kultasakaalista tänne maahan, jotta se voitaisiin luokitella tämmöiseksi metsästettäväksi lajiksi ja mentäisiin sitten tällä lailla, kuten Nylund esitti? Jos näin on, niin sitten en missään tapauksessa voi kannattaa tätä Nylundin muuten erittäin hyvältä kuulostavaa esitystä, koska en millään halua, että tänne muodostuu joku kanta täysin hyödyttömästä vieraslajista. [Reijo Hongisto: Näin on!]

12.19 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä vaalien läheisyys tuntui ulottuvan tämän lakiesityksen osalta myös yleensä varsin vakaaseen maa- ja metsätalous-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

valiokuntaan, kun tätä vieraslajiesitystä käsiteltiin. Se on sanottava heti alkuun, että suomalainen metsästyskulttuuri on erittäin, erittäin vastuullista ja pyrkii vastuulliseen kannanhoitoon. Mutta kun tästä vieraslajiesityksestä puhuttiin, niin täytyy sanoa, että juurikin tämän kultasakaalin käsittely meni jossain määrin aivan liian pitkälle. Me saimme aivan perusteellisen selvityksen maa- ja metsätalousministeriöstä, että vain sillä, että kultasakaali säädetään metsästyslain piiriin, kantaa voidaan jatkossa ryhtyä harventamaan. Kultasakaali leviää Suomeen luontaisesti, ja jos me nyt säädämme sen vieraslajien piiriin, niin sen poistaminen ei tule olemaan mahdollista. Tämä oli aivan yksiselitteistä niitten asiantuntijakuulemisten perusteella, ja tältä osin edustaja Nylundin esitys on aivan oikea, ja me sosiaalidemokraatit tuemme sitä.

Sitten, puhemies, on sanottava, että myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla kärsimyksen vähentäminen on aivan oleellista. Ja tässä haluan viitata niihin eläinsuojeluyhdistysten ja -järjestöjen näkemykseen, että tältä osin esitys ei ehkä vielä ole aivan valmis. Viittaan erityisesti pesärauhoitukseen niitten lajien kohdalta, jotka nyt siirretään metsästyslain riis-taeläimistä vieraslajien piiriin, siis pesukarhun, piisamin, rämemajavan, supikoiran ja min-kin. Kun poikaset liikkuvat emän kanssa, niin puhutaan sen kaltaisesta ajasta, jolloin tulisi rauhoittaa nämä eläimet. Sen tähden kannatan tätä edustaja Halmeenpään tekemää esitystä siitä, että valtioneuvoston asetuksella jatkossakin säädettäisiin pesärauhoituksesta nykyiseen tapaan näiden lajien kohdalla.

12.21 Pia Viitanen sd: Niin, arvoisa rouva puhemies! Itse en ole jäsenenä maa- ja metsätalousvaliokunnassa enkä ole tähän sisäiseen käsittelyyn osallistunut, mutta kuuntelin nyt tätä keskustelua ja hieman katselin taustojakin siitä, ja kyllä olen sitä mieltä, että ehdottomasti esimerkiksi nämä edustaja Halmeenpään esittämät ponnet ovat kannatettavia ja tarpeen. Minusta edustaja Tuppurainen tuossa äskeisessä hyvässä ja perustellussa puheenvuorossaan nosti esiin sen tärkeän periaatteen, että myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on tärkeää, että voimme minimoida kärsimykset. Minusta se kuuluu ihan sivistyneisiin periaatteisiin, ja varmasti huomionarvoista, arvoisat edustajat, on myös se, että esimerkiksi Metsästäjäliitto, niin kuin täällä todettiin, omassa lausunnossaan korostaa sitä, että ei ole eettistä tappaa esimerkiksi naarasta, jolla on pennut. Minusta se on itsestäänselvää ja tällainen hyvä periaate, ja siksi mielestäni on tärkeää, että kunnioitamme edelleen tätä pesärauhoitusta nykyiseen tapaan. Näillä sanoilla haluan todeta, että myös omalta osaltani kyllä yhdyn näihin edustaja Halmeenpään esittämiin lausumiin, ja mielestäni olisi hyvä ja eettistä, että koko sali niin tekisi.

12.23 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minäkään en kuulu maa- ja metsätalousvaliokuntaan enkä ole valitettavasti päässyt kuulemaan asiantuntijakuulemisia ja osallistumaan tähän lainsäädännön laatimiseen, mutta sen tiedän, että useasta suunnasta on kantautunut suurtakin huolta liittyen lakimuutoksen pyyntimenetelmiin ja -keinoihin. Hä-täisesti tulkittu lakimuutos saattaisi aiheuttaa hämmennystä, ja näin ollen olisi epäselvää, kuka saa metsästää ja mitä ja millä keinoin. Esimerkiksi EU:han ei ole määritellyt, miten haitallisten vieraslajien kantaa hoidetaan.

Metsästäjillä on hallussaan lajituntemus, siitä ei varmasti ole epäilystä, mutta maallikko ei sen sijaan osaan erottaa esimerkiksi euroopan- ja kanadanmajavaa toisistaan, joten majavien pesät olisi vähintäänkin turvattava. Täällä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja liittyen pesintään ja pesintärauhaan, eli toivottavasti me myös tarkennamme tätä, saako

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

vieraslajeja metsästää pesimäaikaan. Emon tappamainen aiheuttaisi poikasille nälkään nääntymisen ja näin ollen epäeettisen kuoleman.

12.24 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Minä olen metsästänyt yli 40 vuotta ja lähes 30 vuotta valvonut muitten metsästystä poliisitoimen ohella. Metsästystä harrastetaan ja harjoitetaan metsästyslain säännösten mukaan. Metsästyslaki, 1 luku 1 §: ”Tätä lakia sovelletaan metsästyksen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon.” Siinä on siis sana ”riistanhoitoon”. Sama laki, 3 §, Riistanhoidon määritelmä: ”Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistakantoja säätelämällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä, säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa.”

Kuten metsästyslaissa varsin selkeästi sanottiin, on tavoitteena lisätä ja parantaa riistakantaa. Kun edustaja Eerola tuossa pohdiskeli sitä, että jos nyt siirrettäisiin tämä kultasakaali metsästyslain piiriin, niin tarkoittaisiko tämä lakimuutos sitä, että tätä kultasakaalikantaa pitäisi lisätä, niin nimenomaan sitä se tarkoittaa. Se sanotaan metsästyslaissa varsin selvästi ja varsin suoraan. Jos kultasakaali siirrettäisiin metsästettävien lajien piiriin, ensimmäinen tehtävä on vastuullisilla metsästäjillä suojella kultasakaalikanta niin, että se kestää metsästyksen, koska metsästyslaki määrittelee niin. Riistaa ei saa metsästää, ennen kuin riistalajin kanta kestää metsästyksen. Vasta siinä vaiheessa, kun kultasakaalikanta on sillä tasolla, että se kestää verotuksen, se kestää metsästyksen, vasta siinä vaiheessa kultasakaalille annettaisiin yksittäisiä poistolupia ja sitä alettaisiin metsästäämään niin kuin mitä muuta riistakantaa tahansa. Mutta se nimenomaan vaatii jopa satojen eläimien maassaolon, ennen kuin me voimme kantaa alkaa metsästäämään.

Tässä tapauksessa minun käsitykseni mukaan saadaan nostaa kädet pystyyn: jos kultasakaali Suomeen pääsee pesiytymään ja se levittäytyy niin, että maassa on kanta, joka kestää metsästyksen, niin me olemme hävinneet tämän pelin.

Tämä on erittäin kova uhka muulle riistalle, ja tämän takia olen tietysti kuunnellut valiokunnassa asiantuntijoita, mutta olen kuullut myös kymmenien eri metsästysasiantuntijoiden soittoja ja sähköposteja ja saanut viestejä tuolta kentältä, muun muassa Virossa. Virossa tämä laji on haitallinen vieraslaji, ja virolaiset sanovat, että älkää missään nimessä päästäkö tätä metsästettävien lajien piiriin, älkää päästäkö tätä metsästyslain piiriin, koska he ovat hävinneet jo tämän pelin. Vain ja ainoastaan sillä, että se on haitallinen vieraslaji, tämä eläin pystytään tavattaessa poistamaan. Ja tämän takia minä esitin valiokunnassa kultasakaalin säilyttämistä haitallisena vieraslajina, ja toivon, että sitten kun salissa asiasta äänestetään, tämä kanta myöskin tulee voittamaan. Kultasakaalia ei saa Suomeen päästää. Se on minun tahtotilani.

12.27 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuolla maaja metsätalousvaliokunnassa ei ole esitetty ainuttakaan sellaista mielipidettä, että kultasakaalin pitäisi antaa levitä Suomeen. Siitä on täysi ja yksiselitteinen yksimielisyys, että kultasakaalia, joka on eteläeurooppalainen laji, kooltaan ketun ja suden välimaastossa oleva petoeläin, ei Suomeen haluttaisi. Mutta esityksissämme on senkaltainen ero, että toisessa esityksessä ei oteta huomioon eikä aiota noudattaa Euroopan unionin direktiivejä, jotka ovat Suomea kansallisestikin sitovaa lainsäädäntöä. Toisessa esityksessä tuo voimassa oleva direktiivilainsäädäntö aiotaan huomioida, koska emme me sitä kiertäkään voi, emme

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

siitä pääse yli emmekä ympäri, emmekä tässä salissa voi ainuttakaan Euroopan unionin direktiiviä muuttaa.

Siispä ministeriön virkamiehet ovat meille valiokunnassa virkavastuulla vakuuttaneet, että ainoa keino yrittää rajoittaa kultasakaalin leviämistä luontoon on nimenomaan sen nimeäminen metsästyslain riistalajiksi, jolloin sen yksilöitä, jotka ovat luontaisen alueensa ulkorajoilla, voidaan poistaa, kunnes se levittäytyy tänne enemmän, mitä emme voi sitten lopulta millään keinolla estää. Mutta niin kauan kuin vain yksittäisiä kultasakaaleja Suomeen leviää, ainut keino poistaa ne tehokkaasti on nimetä kultasakaali riistalajiksi, jolloin ne voidaan ampua.

12.28 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tyypillinen esimerkki siitä, mitä päätöksenteko kansallisesti tänä päivänä tarkoittaa. Tämä koko sali näyttää olevan samaa mieltä asioista: kultasakaalia ei saa päästää Suomeen. Sitteen alkaakin riita. Me siis emme näköjään ole Suomen luontoa varten emmekä suomalaisia metsästäjiä emmekä suomalaisia ihmisiä varten täällä, vaan me olemme hallintoa ja byrokratiaa varten täällä — eihän tätä riitaa muuten olisi. Näen itse samalla tavalla kuin edustaja Hongisto, että jos se pannaan metsästyslakiin riistaeläimeksi, silloin noudatetaan 3 §:ää eikä sitä voi metsästä, ellei kanta ole sopiva ja suotuista, ja sitten alkaa kannanhoidollinen suunnittelu ja kaikki. Kuten edustaja Hongisto sanoi, Virossa on menetelty toisin, ja kun se on haitallinen vieraslaji, niin se on no-go tänne — ehdoton maahantulokielto.

Minä en ymmärrä, miten voi saada näistä asioista riitaa. Kai Suomen nyt pitäisi pystyä jostakin päättämään itse. Jos kultasakaali on kaikkein taitavin sakaali pyydystämään isompia eläimiä porukalla ja samalla myös syö lintuja ja kaikkea, niin minkä ihmeen takia pitää kannattaa sitä, että se pitäisi Suomeen saada?

12.30 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Kuten edustaja Halmeenpää totesi, ei täällä kukaan halua kultasakaalia Suomeen. Nyt tämä on vain siitä kiinni, miten saadaan rajat kiinni. Edustaja Hongisto totesi, että Virossa on tilanne menetetty ja alkää tehkö samaa virhettä — mutta siellähän se on vieraslajiksi säädetty. Ei se ole siellä riistaeläin vaan vieraslajiksi säädetty, ja siellä tilanne on menetetty.

Tässä ei mielestäni ole sellaista oikeaa ratkaisua, vaan kumpikin lainsäädäntömalli joutaa ehkä samaan tilanteeseen. Jos on vieraslaji ja se kävelee rajan yli, silloin sitä pitää ruveta luontodirektiivin liite V:n mukaan suojelemaan. Jos se sitten tulee taas riistaeläimeksi, niin siellä 2 tai 3 § esittää, että sitä pitää suojella. En tiedä, mutta kun ministeri Leppä — johonka uskon erittäin paljon ja olen myöskin vuodesta 99 asti ollut hänen kanssaan samassa valiokunnassa — kertoi, että tämä on paras malli edetä, niin kyllä ihmettelen hallituspuolueiden kansanedustajia. Mutta samana päivänähän hallitus hajosikin ja ei ollut enää väliä, puolustaako hallitusta.

12.31 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ollaan aika haasteellisessa tilanteessa. Itse olen metsästännyt myös tosi kauan — ja on ollut metsästäjänä edustaja Hongisto ja edustaja Eestilä ja ministeri Leppä ja edustaja Nylund — ja tässä on vaikea tilanne sikäli, että olen aina luottanut ministeri Leppään ja niihin perusteluihin, miksi hallitus on tämän esityksen näin tänne tuonut.

Itse olen ollut toistakymmentä vuotta riistanhoitoyhdistyksen puheenjohtajana, ja näen kuitenkin tärkeänä sen, että tällaisen lakiin perustuvan metsästyksen pitää olla se lähtö-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

kohta, ja silloin me voimme toimia lakien, säädösten ja luontoarvojen perusteella. Nyt tässä on tullut erittäin paljon yhteydenottoja myös minulle tämän asian osalta, ja ainakin tuolla Metsästäjäliiton taholla on kanta semmoinen, että sen tulisi olla hallituksen esityksen mukainen, ja varmaan tuo edustaja Nylundin avauspuheenvuoro oli sikäli perusteltu. Näyttää siltä, että me pääsemme tästä jossakin vaiheessa äänestämään, niin että katsotaan nyt, mikä se tilanne on sitten.

12.32 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri niin kuin edustaja Reijonen tässä totesi, tämä on myös Metsästäjäliiton kanta, ja tämä on maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanta, ja tämä on ministeri Lepän esittämä lakiesitys, että kultasakaali siirrettäisiin metsästyslain riistalajiksi, ja näin tulisi tehdä. Tässä asiassa ei ole mitään kultasakaalinhäntää kainalossa. Vilpitön tavoite on, että kultasakaalin Suomeen levittäytymistä estettäisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Tulee ymmärtää se, että on eri asia, tuleeko kultasakaali Suomeen ihmisen tuomana, jonkun matkalaukussa karrikoidusti sanoen, vai käveleekö se rajan yli itse, kuten se hyvin todennäköisesti tulee tuolta itärajalta Baltian maitten kautta ja Kaakkois-Suomen kautta tulemaan. Kun se kävelee tänne itse, kultasakaali ei ole lain mukaan vieraslaji eikä sitä voi sellaiseksi väittää, vaikka kuinka haluaisi. Se on silloin tänne luontaisesti levittyvä tulokaslaji, eikä sitä voida vieraslajilain mukaisesti käsitellä. Se ei ole toimiva keino.

Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että vaikka kultasakaali on luontodirektiivin liite V:n laji, se voidaan säätää metsästyslain riistalajiksi, ja silloin sitä voidaan metsästäellä poistaa.

Puhemies Paula Risikko: Sitten taitaa mennä puhujalistalle.

12.33 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jos minä oikein tulkitsin, niin ihan sama, tehdäänkö hallituksen esityksen mukaan vai tehdäänkö sitten tämän mietinnön eli hallituspuolueiden yhteisen kannan mukaan: lopputulema on sama, jos kuuntelee näitä puheita, ja sen takia tämä on ristiriitainen juttu.

Minä lähden itse siitä, että Suomen pitäisi pystyä määrittelemään oma kanta kultasakaaliin. Koko sali tuntuu olevan sitä mieltä, että sitä ei saa tänne päästää, koska meillä on täällä paljon riistalajeja ja nämä ovat erittäin taitavia saalistamaan ja kovia lisääntymään. Kun meillä on susiongelma, niin kohta on kultasakaaliongelma. Ja kun se on metsästyslaissa, niin silloin, kuten edustaja Hongisto totesi, kantaa pitää 3 §:n mukaan hoitaa ja sen pitää olla riittävä, ja silloin me olemme siinä samassa liemessä. Mutta pitäisi pystyä myös EU:hun päin perustelemaan, että Suomi todella haluaa pitää tämän erillaisen riistapopulaation täällä ja metsästettävät linnut ja kaikki ja että tänne ei ole varaa enää ahmojen ja susien ja monien muitten petojen lisäksi ottaa yhtä uutta saalistavaa petoa niin, että me saisimme toisen ongelman tämän susiongelman lisäksi. Siitä tässä on kysymys.

Me kaikki valiokunnan jäsenet ymmärrämme, että tämä on vähän niin kuin tämmöinen hallinnollinen tulkintakysymys. Mutta toivotaan, että olipa kumpi taho tahansa oikeassa, niin lopputulema on se, että kultasakaalia ei tule Suomeen.

12.34 Harry Wallin sd: Nythän käsitellään paljon muutakin kuin tätä kultasakaalia. Puutuisin tähän supikoiraan ja minkkiin.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Juuri tuli tieto siitä, että meidän lintulajeistamme aika moni on uhanalainen. Tuolla ran-
nikolla, missä minkki on aika yleinen, se on myöskin suuren vahingon aiheuttaja vesilin-
nustolle. Ja kun nyt edustaja Halmeenpää sanoo, että pesimäaikana ei saa ampua minkkiä
eikä supikoiraa, niin samanaikaisesti pesivät vesilinnut. Eli sinä aikana, kun vesilinnut pe-
sivät, ei saisi minkkiä metsästää. No, siitähän on seurauksena se, että linnut häviävät ja
minkit jäävät ja niitä on vielä enemmän kuin niitä oli alkuperäisesti.

Sama koskee supikoiraa. Sehän on levittäytynyt erittäin laajasti Keski-Suomeen ja
myöskin Länsi-Suomeen. Jos ajaa Kolmostietä Helsingistä Tampereelle, näkee yhdellä
matkalla useampia kuolleita supikoiria. Eli tämä on suuri ongelma vesilintujen osalta Kes-
ki-Suomessa ja Länsi-Suomessa.

Näin ollen, ja kun ne ovat vieraslajeja, ei mielestäni ole mitään tarvetta suojella niitä pe-
simäaikana, vaan voi metsästää niin kuin hallituksen esityksessä on.

12.36 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Wallinin kans-
sa täysin samaa mieltä siitä, että supikoira ja minkki ovat erittäin haitallisia meidän pesi-
mälinnustollemme. Kuitenkin samaan aikaan olen sitä mieltä, että ei ole eläinsuojelullises-
ti hyväksyttävää eikä eettisesti oikein sallia pyytää niitä emiä, joilla on emäänsä seuraavat
poikaset.

Huomauttaisin edustaja Wallinille ja kaikille muillekin, että ei ole tarkoitus, että mink-
kiä ja supikoiraa ei saa pesimäaikana metsästää lainkaan, vaan tarkoitus on se, mitä minis-
teriö vastineessaankin esittää: että säädettäisiin saman vuoden poikasten kanssa liikkuval-
le emälle rauhoitus, kuten nykyisinkin — eli jos poikaset seuraavat emää, emä on rauhoi-
tettu, mutta jos ei poikasia näy, emää voidaan metsästää — ja säädettäisiin samaan tapaan
piisamin pesärauhoituksesta kuin nykyisinkin. Nykytilaan ei siis tulisi muutosta, ja minis-
teriö korostaa lisäksi, että pitäisi nykyistä selvemmin säätää, että minkin rautapyyntiä ja su-
pikoiran loukkupyyntiä voitaisiin lähtökohtaisesti harjoittaa emärauhoitusta rikkomatta.
Tämä on omakin tavoitteeni.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee tuohon kultasakaaliin, joka herättää paljon keskustelua ja
kenties vähän tunteitakin siitä, voidaanko mennä säädösten mukaan vai pitäisikö mennä
säädösten vastaisesti, jotta haluttuun tavoitteeseen päästäisiin, täytyy todeta, että Suomen
luonnossa elävät nisäkäs- ja lintulajit kuuluvat pääsääntöisesti joko luonnonsuojelulain
vieraslajilain tai metsästyslain soveltamisalan piiriin. Kultasakaali, jota ei nykyisin esiin-
ny Suomessa, on nykyisin voimassa olevassa lainsäädännössä säädetty kansallisesti haital-
liseksi vieraslajiksi. Sen maahantuonti, kauppa ja luontoon laskeminen on kielletty, ja hyvä
näin. Luulisi siis, että käytännössä on olemassa keinot, joilla lajin tuleminen Suomeen ih-
misen toimesta voidaan estää ja luonnosta voidaan poistaa ne yksilöt, jotka sinne ihmisen
toimesta päätyvät. Näin onkin.

Kultasakaali levittäytyy pohjoisemmaksi, ja on oletettavaa, että melko lyhyessäkin ajas-
sa se Baltian maiden ja Venäjän kautta leviää luontaisesti Suomeen — siis kävelee tänne it-
se. Silloin se ei ole vieraslaji. Se muodostuu meillä tulokaslajiksi. Ministeriön valiokunnal-
le antaman vastineen mukaan ensimmäiset kultasakaalihavainnot Suomessa saataisiin to-
dennäköisesti yksittäisistä elämistä. Näiden havaintojen perusteella ei kyllä välttämättä
pystyttäisi selvittämään, ovatko nuo yksilöt luonnossa vieraslajilainsäädännössä tarkoite-
tun ihmisen toiminnan vuoksi — eli onko ihminen tuonut tai vapauttanut kyseiset kultasa-
kaaliyksilöt luontoon — vai ovatko lajin yksilöt levinneet tänne itse, luontaisesti. Ihmisen
tuomana kultasakaali on edelleen vieraslaji.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Itse, luontaisesti Suomeen levittäytyvä kultasakaali olisi siis tulokaslaji, ei vieraslaji. Tulokaslajeihin ei voida soveltaa vieraslajilakia. Suomeen luontaisesti levittäytyvä kultasakaali olisi automaattisesti — ei erillisellä päätöksellä vaan automaattisesti — myös luonnonsuojelulain tarkoittama rauhoitettu laji, kuten kaikki muutkin sellaiset Suomen luonnonvaraiset lajit, jotka eivät ole metsästyslain mukaisia rauhoittamattomia tai riistaeläinlajeja. Ja tässöpä se villakoiran ydin piileekin. Kultasakaali on siis säädettävä riistaeläinlajiksi, jotta siitä ei automaattisesti tule luonnonsuojelulain mukaisesti rauhoitettu laji.

Kultasakaali on myös luontodirektiivin liitteen V laji, siitä emme pääse yli eikä ympäri, emme tämän salin päätöksillä. Kultasakaalia ei siksi voida säätää metsästyslain rauhoittamattomaksi lajiksi. Luontodirektiiviä ei kuitenkaan sovelleta yksittäisiin harhaileviin yksilöihin luontaisen levinneisyysalueensa ulkorajoilla tai ulkopuolella. Metsästyslain mukaisesti riistalajiksi kultasakaali voidaan säätää. Ellei kultasakaalia nyt hallituksen esityksen mukaisesti siirretä vieraslajilain tarkoittamasta vieraslajista metsästyslain mukaiseksi riistalajiksi, seuraa tilanne, jossa kultasakaalin Suomeen luontaisesti levittäytyvien yksilöiden tappaminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty, kunnes laji säädetään riistalajiksi. Tällöinhän siis kultasakaali ehtisi levittäytyä ja vakiintua osaksi luontaista lajistoaamme huomattavasti nopeammin kuin tilanteessa, jossa se on säädetty riistalajiksi jo ennakolta, kuten hallitus esittää.

Riistalajiksi säädettäessä kultasakaalin ensimmäisiä luontaisen levinneisyysalueensa ulkorajoille Suomeen harhailevia yksilöitä voidaan poistaa metsästämisellä ja näin rajoittaa kannan nopeaa levittäytymistä. Kultasakaalin vaikutus saalistustavoiltaan tehokkaana petoeläimenä olisi alkuperäiseen eläinlajistoomme todennäköisesti merkittävän negatiivinen. Koska kultasakaalin Suomeen levittäytymistä ei kuitenkaan millään keinoilla eikä myöskään luontodirektiivin voimassaolon vuoksi voida kokonaan estää, olisi nykyisen luonnonvaraisen lajiston suojelemiseksi parasta, että kultasakaali säädettäisiin jo ennakolta riistalajiksi hallituksen esityksen mukaisesti.

12.41 Mats Nylund r: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Halmeenpää sanoi jo melkein kaiken, mutta yritän erittäin tiiviisti sanoa, mitä minulla on sanottavaa.

Kaikki ovat sitä mieltä, että kultasakaali on maamme alkuperäiselle lajistolle erittäin vahingollisena lajina pidettävä poissa Suomesta mahdollisimman pitkään ja tehokkaasti. Kaikki ovat sitä mieltä. Me tiedämme, että Virossa on jo lisääntyvä kultasakaalikanta, ja lajin tiedetään kykenevän liikkumaan pitkiäkin matkoja. Tästä seuraa — aivan kuten edustaja Halmeenpää sanoi — että jos ja kun kultasakaali levittäytyy itse luonnollisesti Suomeen esimerkiksi idästä, niin sitten se on tulokaslaji, ei enää vieraslaji, koska vieraslajilakia ei sovelleta kultasakaaliin tässä tapauksessa. No, jos metsästäjä siinä tilanteessa ampuu kultasakaalin, on mahdollista, että hän tekee luonnonsuojelurikoksen. Eli jos nyt se säädetään riistaeläimeksi, tietenkin metsästäjän oikeusturva paranee huomattavasti. Ja aivan kuten edustaja Halmeenpää sanoi, komissio on linjannut, että vaikka kultasakaali kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteeseen V yhteisön tärkeänä lajina, on mahdollista poistaa eläinyksilöt, jotka eivät ole lajin luontaisen levinneisyysalueen paikalla, eli se tarkoittaa, että jos se säädetään riistalajiksi, me voimme poistaa sitä, vaikka se tulee tänne luontaisesti.

Eli kaikessa lyhykäisyydessään: Maa- ja metsätalousministeriö, riistahallinto, Suomen Metsästäjäliitto ja minä haluamme säätää kultasakaalin riistaeläimeksi. Ketkä haluavat muuta? Edustaja Hongisto, maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistö, Suomen ympäristöministeriö, Suomen luonnonsuojeluliitto. Kysymys kuuluu: luotammeko me enemmän

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

riistahallintoon vai ympäristöhallintoon? Jos tämä laki säädetään nyt tässä muodossa kuin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaan se esitetään saliin, lopputulos on, että se on ympäristöhallinnon alla heti, kun se levittäytyy luontaisesti Suomeen. — Kiitos.

12.45 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! En ole tässä kyseisessä valiokunnassa, mutta olen mielenkiinnolla kuunnellut näitä erilaisia perusteluja ja lukenut näitä vastalauseita ja oikeastaan vielä toivon puheenvuoroa myöhemmin edustajilta Nylund ja Halmeenpää siitä — teillä oli ymmärtääkseni vähän erityyppisiä vastalauseita — kumman taakse nyt pitäisi ehkä mennä. Lueskelin näitä perusteluita. Lopputulema ja tahtotila kaikilla tuntuu olevan sama, että tämä riistaeläin sakaali ei leviäisi tänne Suomeen. Mutta kun katsoin sitten tätä vastalauseita — esimerkiksi metsästyskorttivaatimuksen poistuminen viiden nisäkäslajin osalta — niin Suomen Metsästäjäliitto on pitänyt tärkeänä, että ammattitaitoiset ihmiset tappavat eläimiä. Minä olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että meidän täytyy tappaa, jos on joku häirikkösusi tai sitten leviää joku vahingollinen kanta, mutta haluan, että sen suorittaa ihminen, joka tietää, minkä lajin hän tappaa, haluan, että sen tekee ihminen, joka osaa sen tehdä.

Arvostan edustaja Hongiston osaamista, mutta minua häiritsi tuommoinen, että ”tavattaessa poistamaan”, käytitte tällaista sanaa, ja ajattelin sitten siitä, että jos joku tavattaessa poistaa jonkun lajin — miten hän sen sitten tekeekin — niin en ehkä välttämättä halua tietää. Toivon aina, että kaikessa tappamisessa eläinten kohdalla se tehdään niin kivuttomasti ja mahdollisimman nopeasti kuin se on mahdollista, ja jos henkilöllä ei ole minkäänlaista koulutusta eikä osaamista, niin pikkuisen olen huolestunut. Lisäksi mietin aina sitä asennetta, että jos joku on niin sanottua vapaata riistaa, niin kyllä se niin sanotuissa katupuheissa muuttuu vähän sellaiseksi, että lähdetäänkö pojat vetämään niskat poikki tältä ja tältä lajilta. Eli toivon, että se säilyy ihan aidosti inhimillisenä, koska en voi hyväksyä sitä, että eläimiä kohdellaan siten. Täytyy aina muistaa, että ne tuntevat kipua ja tuskaa ihan samalla lailla, niin että haluan olla sillä lailla inhimillinen, että jos joku pitää lopettaa, niin se tehdään sitten ammattihenkilöiden toimesta ja asianmukaisesti. Ja missään tapauksessa en voi koskaan puoltaa sellaista, että emä tapetaan ja pennut jätetään nälkään kuolemaan, eli silloinhan pitäisi koko pesue lopettaa — kai sen nyt jokainen ymmärtää, ettei se voi olla missään tapauksessa inhimillistä.

Kun katselin täältä näitä lausuntoja, niin Riistakeskus ja Metsästäjäliitto olivat tosiaan samoilla linjoilla vastalauseen kanssa. Itse luotan Metsästäjäliittoon. Isänikin metsästää ja kertoilee minulle paljon ja veljenpoikanikin on alkanut nyt metsästäämään ja ovat kovin innoissaan siitä, mutta ovat ammattitaitoisia ja osaavia, erottavat lajit ja huolehtivat talviruokinnasta esimerkiksi hirvien ja peurojen osalta ja ovat eläinrakkaita ihmisiä, mutta haluavat kuitenkin pitää kannat kunnossa. Tässä lakiesityksessä pikkusen niiden kohdalla, jotka suhtautuivat tähän näin, että tarvittaessa poistettava, tulee semmoinen tunne, että poikaporukalla lähdetään illalla vetämään niskat poikki ja viis siitä, miltä se tuntuu. Siltä se nyt, anteeksi vain, kalskahti. Ja siksi haluaisin kuulla, jos tässä oli joitakin eroja, jotta osaisin katsoa, minkä vastalauseen taakse itse henkilökohtaisesti menisin, koska en ole valmis mihinkään ihan kylmään toimintaan, ja jos kerran lopputulos on kummallakin siinä mielessä sama, se, että kanta ei pääse leviämään. Minusta edustaja Halmeenpää kertoi hyvin selkeästi sen, että jos ne määritellään riistaeläimiksi, niin niitä voi silloin metsästää. Mutta aina ammattitaitoisten ihmisten täytyy olla tekemässä silloin, kun mahdollisesti aiheutetaan kipua ja kärsimystä eläville eläimille, eli en ole sallimassa villin lännen menoa.

12.49 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Edustaja Meri, tunnen ja ajattelen aivan samalla tavalla kuin te puhuitte tuossa. Kummeksuitte sitä, kun käytin sanaa ”poistaa”. Tällainen poistaa-termi on varsin vakiintunut ja yleinen silloin, kun puhutaan metsästäjien poliisille antamasta suurriistavirka-avusta. Nämä virka-avun antajat eivät suinkaan lähde tappamaan kolarissa loukkaantunutta eläintä taikka taajamaan eksynyttä karhua, vaan lähdetään antamaan virka-apua, jonka seurauksena tämä eläin poistetaan taikka lopetetaan. Tämä poistaa-termi on ihan normaali. Siihen ei sisälly kyllä mitään sellaista, että poikaporukalla käydään vetämässä niskat nurin tai jotakin muuta. Haluan oikaista tältä osin, että vastuulliset metsästäjät eivät käytä tällaista kieltä. Me haluamme eläimen kärsimykset lopettaa mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti parhaimmin siihen sopivalla välineellä, ja kenenkään etu ei ole pitää eläintä hengissä ja kiduttaa. Se ei ole terveitten ihmisten toimintaa.

Mutta, arvoisa puhemies, arvostamani edustaja Wallin käytti tuossa hyvän puheenvuoron. Hän kantoi huolta esimerkiksi supikoiran ja minkin metsästyksessä pesintäaikana, ja olen tasan tarkkaan edustaja Wallinin kanssa samaa mieltä, että silloin kun halutaan tällaista haitallista kantaa poistaa, niin se pitää poistaa mahdollisimman tehokkaasti myöskin pesintäaikana. No, edustaja Halmeenpää suhtautui asiaan, mikäli ymmärsin oikein, täysin päinvastoin. Edustaja Halmeenpää kyseenalaisti tämän, onko oikein, että pesintäaikana näitä eläimiä poistetaan, ja kun Halmeenpään puheenvuoroa kuuntelin, niin mietin, että jos ja kun tämä kultasakaali siirretään metsästyslain piiriin, niin sitähan koskee sitten ihan samalla tavalla pesintäsuoja, niin kuin minä edellisessä puheenvuorossani sanoin. Tuntuisi erikoiselta, että kultasakaalin voi pesintäaikana poistaa mutta ei sitten minkkiä tai supikoira. Kyllä metsästyslaki koskee kaikkia eläimiä samalla tavalla.

Kuten olen sanonut, niin minä olen noudattanut ja vaatinut myöskin muilta metsästyslain noudattamista, ja metsästyslaissa varsin selvästi sanotaan, että riistaeläintä metsästetään vasta sen jälkeen, kun sen riistaeläimen kanta kestää metsästyksen. Se pitää arvioida, että se on metsästyksen kestäväällä tasolla. Ja näin ollen kysyn teiltä, arvoisat henkilöt, jotka haluatte, että kultasakaali siirretään metsästyslain piiriin, miten te tulkitsette tätä asiaa. Mitä teidän mielestänne pitää tehdä siinä vaiheessa, kun metsästyslain perusteella kultasakaali harvinaisena ja uhanalaisena rauhoitetaan, kultasakaaleja pannaotetaan, lähdetään keräämään kultasakaalien dna-näytteet ja analysoidaan, missä kultasakaalit liikkuvat? Kuinka paljon tähän menee rahaa ja muuta? Kuinka teidän mielestänne pitäisi tulkita asiat, noudatetaanko metsästyslakia vai jotain muuta lakia? — Kiitoksia.

12.52 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen tuossa edustaja Hongiston puheenvuorossa siitä, että hän kertoi, että hänellä ei ole toiveita tämmöisestä, että lähdetään iltaisin ja nirri pois. Mutta te puhuitte kuitenkin, että vastuulliset metsästäjät eivät toimi niin ja näin ja noin. Tässähän ymmärtääkseni ei tarvita enää mitään metsästyskorttia, ja juuri se kai tässä nyt minuakin häiritsee, että sitten voi kuka tahansa tuolla lähteä vähän omilla tyyleillään niin sanotusti poistamaan. Ja tämä poistaminen siis tarkoittaa tappamista, jos suomeksi sanotaan — ei tätä tarvitse sitten kaunistella, siitähän nyt on kysymys.

12.53 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt voi päätyä muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että edustaja Hongistolla valitettavasti on ehkä hieman tarkoitushakuinen tapa yrittää kertoa oppositioedustajien ajaneen kultasaka-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

lin suojelua valiokunnassa, kun me nimenomaan olemme ajaneet siellä sitä, että kultasakaali säädetään metsästyslain riistalajiksi, jotta sitä voidaan tehokkaimmalla olemassa olevalla tavalla estää leviämistä Suomeen, ja se on ainut tavoite. On aika vaikea esittää kultasakaalille suojelua, kun kultasakaalia Suomessa ei edes esiinny tällä hetkellä. Nyt ollaan siinä vaiheessa, että pyritään keksimään keinot, joilla sen leviäminen Suomeen voitaisiin estää, ja sen takia olemme tämän asian äärellä.

Edustaja Merelle vastaan myöhemmin, mitä näitten vastalauseitten erona on, mutta ainakaan se ei ole ero, että me — sekä Nylund, jota tukivat demarit ja vasemmistoliitto, että minä — esitämme tismalleen samalla tavalla tämän kohdalla, että kultasakaali metsästyslain riistalajiksi.

12.54 Reijo Hongisto sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen sanonut, että meillä kaikilla on, niin kuin monista puheenvuoroista on kuultu, samanlainen tahtotila, tavoitotila. Tämä on vähän niin kuin suunnistuskilpailu: me kaikki tiedämme, missä on se viimeinen rasti, kaikki haluavat löytää sen viimeisen rastin, mutta nyt on kysymys vain reitin valinnasta, kierretäänkö suo oikealta vai mennäänkö vuoren yli vasemmalta. Reitin valinnasta on kysymys, ei tässä varmaankaan kenenkään tahtotilasta ole kyse, ja minä itse edustan sitä kantaa, että kultasakaalin säilyttäminen vieraslajina on parempi reitinvalinta kuin se, että se siirretään metsästyslain piiriin. Ei tässä mistään muusta ole kysymys.

12.55 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu kyllä erikoiselta tuo edustaja Meren puheenvuoro metsästäjätutkimuksen merkityksestä. Se ei anna mitään valmiuksia ampumiseen, ainoastaan lajintunnistamiseen ja kaliipereihin ja näin poispäin. Minulla on ne kirjat tuolla työhuoneen hyllyllä, ja meinaan sen suorittaa nyt kun eduskunnasta jään pois. Ystäväni Ilkka Taipale suoritti metsästäjätutkimuksen, eikä hän ole hommannut asetta. Minulla on ollut ase, vaikka ei ole ollut metsästäjätutkimusta. Se, että suoritat metsästäjätutkimuksen, ei takaa sitä, että saat ampuma-aseen, mutta se voi kyllä helpottaa sen saamista.

Eli kun minäkin nyt jään eläkkeelle ja asun Keski-Suomessa, niin hommaan supikoira-loukun, johonka todennäköisesti aika äkkiä tulee supikoira. Tämä lainsäädäntö edellyttää, että silloin menen sellaisen asiantuntevan metsästäjän tykö ja kerron, että tule lopettamaan se supikoira. Ei siinä mitään ammuta siellä sun täällä eikä kuka tahansa voi tappaa. Myrkyt ovat kiellettyjä, ja ampuma-aseen saa vain se, kuka saa poliisilta siihen luvan, eli se on hyvin perusteellista ja säädeltyä — ettei tule väärää kuvaa metsästäjätutkimuksen merkityksestä. Se vain antaa tunnistamismahdollisuuden.

12.56 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä minun ajatukseni ole, vaan minä sitä täältä valiokunnan vastalauseesta katson, mitä metsästyskorttivaatimuksen poistumisesta on Metsästäjäliitto todennut. Se on pitänyt tärkeänä, että se säilyy, ja Metsästäjäliitto on lakimuutoksen valmistelusta tiedottaessaan pitänyt tärkeänä, että myös jatkossa minkä tahansa riista- tai rauhoittamattoman eläimen lopettaa ammattitaitoinen henkilö, esimerkiksi metsästäjä. Täältä minä näitä. Minä en ole itse mikään asiantuntija, mutta nyt en enää tiedä, mitä mieltä te olette tästä itse asiasta. Täytyisikö sen olla henkilö, joka tunnistaa eläimen ja joka osaa käyttää aseita, vai voiko se teistä olla kuka vain? Siitä en nyt enää saanut selvää.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Siellä on edustaja Halmeenpää ja edustaja Wallin, ja sitten mennään puhujalistalle.

12.56 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinähan, mitä edustaja Hongisto totesi reitin valinnasta, meillä juuri onkin ero. Tavoite on sama: rajoittaa kultasakaalin leviämistä Suomeen. Minä kannatan sellaisen reitin valintaa, joka on lainsäädännön mukainen, en lainsäädännön vastaista reitin valintaa.

12.57 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Edustaja Meri, te totesitte, että mikä tahansa poikaporukka voi illalla lähteä lopettamaan eläimiä. Näinhän mietintö tai lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta. Se on juuri niin kuin te luitte siinä, että mietinnön mukaan sen eläimen voi lopettaa vain se, joka on ammattitaitoinen ihminen, eli todennäköisesti metsästäjä. Mutta tämä tutkinto ei anna mitään valmiuksia siihen ampumiseen, mutta siinä täytyy kuitenkin olla se. [Välihuutoja]

Puhemies Paula Risikko: Kyllä nyt mennään välillä tuonne puhujalistalle.

12.57 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Tämän sote-haaksirikon jälkeen — siellähän oli paljon asiantuntijoita, joihin nojattiin, ja nähtiin, miten siinä kävi — herättää vähän ihmetystä, että tästäkin asiasta nousee näin iso keskustelu. Tekisi tietysti mieli lähettää tämä perustuslakivaliokuntaan, ettei vaan loukata kultasakaalin oikeuksia, mutta ei taida olla enää perustuslakivaliokuntaa. [Leena Meri: On se mahdollista! Meillä on huomenna kokous!] Ja kun täällä on vielä vedottu hallitukseen, niin ei minun mielestäni taida olla hallitustakaan, eihän täällä ole hallituksen esitystäkään, kun ei ole hallitustakaan maassa enää, mutta se on taas toinen juttu, ei mennä näihin pikkuihin yksityiskohtiin.

Minun mielestäni tämä hallinnollinen ja tulkinnallinen kysymys on ihan oikeasti tärkeä, ja tässä salissa oikeastaan, jos tulkitaan tiukasti, ei ole oikein kukaan oikeassa. Tämä on kysymys, jonka sitten viranomaiset tulkitsevat ja kenties oikeuslaitos tulkitsee. Se tässä poliittisessa päätöksenteossa on ongelma, että eduskunnan pitäisi määritellä selvästi ja selvin sanoin, mitä kansalainen voi tehdä ja mitä ei voi tehdä. Nyt jos eduskunta hyväksyy tämän, minkä valiokunta on mietintöön kirjoittanut, niin täällä lukee: ”Haitalliset vieraslajit, kuten kultasakaali, tulee poistaa luonnosta”. Tämän pitäisi olla selvää tekstiä, niin kuin presidentti Kekkonen aikanaan sanoi. Eli toistan vielä: ”Haitalliset vieraslajit, kuten kultasakaali, tulee poistaa luonnosta.” Jos tämä on eduskunnan tahto, niin kai ihmisten pitää luottaa, että eduskunnan päätökset pitävät.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Halmeenpää, puhujalistalta.

12.59 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Minä haluan nyt yrittää tehdä selväksi sen, miksi kultasakaalia ei voida noin vain tavattaessa poistaa, jos se säilytetään täällä vieraslajien listalla: siksi, että ei voida olla aina varmoja siitä, onko se EU:n vieraslajiasetuksen mukaisesti määritelty vieraslaji vai onko se kävellyt tänne itse, jolloin se ei ole vieraslaji. Siinäpä sitä ongelmaa tulkinnasta vasta tuleeekin sekä viranomaisille että oikeusistuimille, miten sitten todistetaan, mikä kultasakaali oli tänne jonkun takakontissaan tuoma tai luontoon vapauttama ja mikä oli tänne itse kävellyt, kun joku metsästäjä kultasakaalin ampuu. Minä ainakin haluaisin turvata sen, että metsästäjä voi poistaa kultasaka-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

lin tavatessaan turvallisesti, miettimättä sitä, tuleeeko tästä rikossyyte. Silloin sen pitää olla riistalaji. EU:n vieraslajiasetusta nimittäin sovelletaan kaikkiin haitallisiin vieraslajeihin, joilla tarkoitetaan elävää yksilöä, joka tuodaan sen luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Vieraslajiasetusta ei sovelleta lajeihin, joiden luontainen levinneisyysalue muuttuu muuten kuin ihmisen toiminnan seurauksena. Eli jos se kultasakaali tulee tänne itse, se ei ole vieraslaji.

Minä en ainakaan halua, että kultasakaalia ampuvat metsästäjät joutuvat rikosvastuuseen siitä hyvästä teosta, että yrittävät kultasakaalin Suomeen levittäytymisen estää. Tässä on juuri se ongelma. Me opposition edustajat haluamme lainsäädännön mukaista, metsästäjien oikeusturvan turvaavaa lakiesitystä, joka on hallituksen silloisen esityksen mukainen esitys.

13.01 Mats Nylund r: Arvoisa rouva puhemies! Ensin edustaja Merelle: Minun vastalauseeni, jonka allekirjoittivat myös sosiaalidemokraatit, vasemmistoliitto ja kristillisdemokraatit, menee yksi yhteen hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan, eli siellä minä ehdotan pykälämuutoksia kolmeen pykälään 2. lakiesityksessä. Eli se on todella helppoa, ja perustelut menevät samalla tavalla, ei muuta. Siellä on se ainoa ero, että edustaja Halmeenpää ehdottaa muuta.

Ja edustaja Hongistolle linjan valinnasta: Minusta seuranta, pannoitus, hakulaitteet ja dna-tutkimukset koskevat nimenomaan niitä eläimiä, jotka ovat ympäristöhallinnon alla, eivät riistaeläimiä. Ei anneta nyt väärää kuvaa tästä. — Kiitos.

13.02 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hongistolla on pitkä kokemus metsästyksestä ja riistanhoidosta. Arvostan sitä kovin ja tiedän, että hän on hyvin eläinrakas ja eläimistä välittävä. Kun eläimiä metsästetään, eettisyys on ehdottoman tärkeää. Kun eläin lopetetaan, on todella tärkeää, että se tehdään vastuullisesti.

Edustaja Halmeenpää ja edustaja Meri toivat hyvin tärkeän periaatteellisen asian esille: jos eläimellä on pentuja, voidaanko emo tappaa ja jättää ne pennut kärsimään? Se on asia, mikä nyt minua arveluttaa tässä tällä hetkellä.

13.03 Eero Reijonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On tietysti hyvä, että tätä keskustelua käydään ja ihan hyvässä hengessä. Minä uskon, että kaikilla täällä puheenvuoron käyttäneillä on kuitenkin tavoite, että kultasakaali ei tänne jalkaudu ja se pidetään rajojen ulkopuolella. Se on se ykkösasia. Minusta kaikki puheenvuorot ovat siihen tähdänneet, ja se on erinomainen, hieno lähtökohtatilanne.

Minä itse kyllä näen supikoirien ja monien muiden vieraslajien osalta niin, että kun metsästäjäseurathan järjestävät pienpetokilpailuja joka vuosi, niin on erittäin tärkeää, että metsästäjät tekevät sitä luonnonhoitotyötä, poistavat sinne kuulumattomia lajeja, jotka eivät perinteisesti kuulu suomalaiseen luontoon. Se on tärkeä asia, ja toivottavasti se jatkuu kaikissa metsästysseuroissa. Ainakin meillä Pohjois-Karjalassa se on ollut hyvin suosittua — uskon, että myös muissa maakunnissa.

Minä itse ajattelen niin — vielä soitin tuossa välillä muutaman puhelun — että tämä hallituksen ja ministeri Lepän esitys antaisi kuitenkin meille enempi liikkumatilaa. En tiedä, onko se näin vai ei, mutta tämä oli myöskin ministerin näkemys. Lähtökohtaisesti ministeriössä varmaan ajatellaan niin, että ne poistetaan heti tuossa rajan pinnassa, etteivät ne pää-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

se tänne levittäytymään. Se kai lienee se lähtökohtatilanne, ja sen perusteella tätä on nyt sitten lähdetty tämän muotoisesti hallituksen taholta esittämään.

Uskon kuitenkin, että kaikilla on hyvä tavoite, ja toivottavasti saadaan semmoinen ratkaisu, joka sen tavoitteen myös mahdollistaa.

13.04 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Arvostamani pitkäaikainen parlamentaarikko, edustaja Nylund täällä sanoi, että pannoitus ja seurantatoimenpiteet ja muut kohdistuvat semmoisiin eläimiin, jotka ovat luonnonsuojelulain alaisia. Minä huomautan tälle sällille, että susi on riistaeläin. Metsästyslain mukaan susi on riistaeläin, ja jos teistä joku on Pohjois-Karjalassa, Itä-Suomessa tai muualla sitä mieltä, että sudesta on tullut riesa, niin sitten kun tämä kultasakaali pannaan riistaeläimeksi, niin se on riesa potenssiin kaksi. Mutta kaikilla on halunsa. Minä ymmärrän, että tähän sisältyy tulkintaongelmia, mutta pitäisi nähdä se tosiasia — ja tätä valiokunta ei halua — että tästä tulee samanlainen ongelma kuin sudesta. Mutta minä ymmärrän, että nyt on erilaisia tulkintoja, ja annan tämän jälkeen näitten tulkintojen olla omassa rauhassaan.

Sanoisin tästä lopettamisesta, että ei pidä sotkea lopettamista, metsästyskorttia ja eläinsuojelulakia. Eläinsuojelulaissa sanotaan selvästi, että jos on ilmeistä, että eläin kohtuuttomasti kärsii ja on julmuutta jättää eläin henkiin, se pitää lopettaa tai se pitää lopetuttaa, jompikumpi. Silloin ollaan oikealla tiellä, ja kuten edustaja Hongisto tämänkin virkamiehenä aivan oikein oivalsi, sen tekee joko joku muu tai sitten sen tekee asianomainen itse, mikäli osaa, mutta se pitää tehdä asiallisesti, se sanotaan laissa.

13.06 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Vastatakseni edustaja Merelle vielä selvästi, mitä eroa on edustaja Nylundin ja minun tekemäni vastalauseen välillä, sanon ensin, mitä yhteistä niissä on. Kuten edustaja Nylund jo totesi, molemmissa vastalauseissa esitetään, että metsästyslakia muutetaan siten, että sinne riistalajiksi nimetään kultasakaali. Minun esityksessäni se kohta lukee, että ”eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen”, eli se on tismalleen sama esitys, jonka edustaja Nylund on vastalauseessaan muotoillut pykälämuutoksiksi. Ne ovat yksi yhteen.

Se, mitä edustaja Nylundin vastalauseessa ei ole, mutta omassani on, on se kohta, että näillä vieraslajeista poistettavilla, suhteellisen kookkailla viidellä nisäkkäällä olisi nykyisen lainsäädännön mukaankin edelleen jatkossa emärauhoitus niin, että saman vuoden poikasten kanssa liikkuvat emät ja piisamin pesät olisivat rauhoitettuja kuten nykyisinkin — korostaen kuitenkin sitä, että silloin jos poikasia ei perässä näy, näitä yksilöitä voidaan metsästä. Mutta piisamia ei voitaisi edelleenkään pesältä ampua eikä näitä muita nisäkkäitä ampua silloin, jos poikaset seuraavat niitä, mikä mielestäni on aika eettinen linjaus. Esitän, että näin säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa.

Samaten esitän, että valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin, että kaikkien näiden nisäkkäiden pyynti tulisi jatkossakin olla mahdollista vain voimassa olevan metsästyskortin haltijalle juuri siitä syystä, jota Metsästäjäliittokin on korostanut, että eläinten pyynti ja lopettaminen tapahtuisi mahdollisimman ammattitaitoisesti.

Edustaja Wallin, joka jo poistui tässä, totesi, että ei metsästyskortti juuri mihinkään valmiuksia anna, vähän lajintuntemukseen vain. Minullakin on tuo sama kirja hyllyssäni, vaikken ole metsästyskorttia suorittanut, mutta olen kyllä perehtynyt siihen, mitä metsästyskortin suorittaminen edellyttää. Se edellyttää tarkkaa metsästyslain tuntemusta, se edel-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

lyttää metsästyksen liittyen eläinsuojelulain tuntemusta niiltä kohdin kuin tarve on. Se edellyttää myös osin aselainsäädännön tuntemusta, ja se edellyttää melko tarkkaa lajintuntemusta, joita näitä kaikkia edellytyksiä metsästäjäutukintoa suoritettaessa testataan, ja se merkitys sillä metsästäjäutukinnolla mielestäni on.

Tämä hallituksen lakiesitys tuon metsästyskorttivaatimuksen poistumisen osalta on todellakin muotoiltu sillä tavalla, että kuka tahansa voi pyydystää näitä eläimiä ilman mitään kokemusta. Varmaan vastuullinen toimija toimii kuten edustaja Wallin kuvasi, että jos vaikka loukuttaa supikoiran, niin pyytää sitten tuttua metsästäjää sen asianmukaisesti lopettamaan, mutta ei tämä laki estä sitäkään, että kuka tahansa pyytää supikoiraa loukulle ja lopettaa sitten, miten parhaiten taitaa, ja sen takia edellytän, että jatkossakin metsästyskorttivaatimus säilytettäisiin. Minusta se on arvon ja kunnian osoitus metsästäjille, ja pidän itsekin korkeassa kurssissa metsästäjien osaamista.

13.09 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä asiaa käsiteltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa, minun oma näkemykseni oli, että kyllä valiokunnassa vallitsee aika yhteinen tahtotila tavoitteista. Siinä on nyt sitten jätetty vastalauseita, ja itse olen mukana tässä edustaja Nylundin tekemässä aloitteessa. Tässä on minun mielestäni ihan turha käydä pitää kinastelua ja piikittelyä suuntaan tai toiseen, koska edelleen painotan sitä, että meillä on yhteinen tavoite. Edustaja Nylundin tekemä vastalause sisältää sellaisia osioita, joista olen ymmärtänyt, että ne myöskin Suomen Metsästäjäliitto allekirjoittaa. Kyllä minä uskon, että tästä vielä hyvä tulee.

13.10 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyenä kommenttina arvostamalleni edustaja Nylundille, kun kerroitte tuossa, että susi ei olisi riistaeläin: Katson Suomen Metsästäjäliiton sivuilta, ja tässä on varsin selvästi suurpedot: ahma, ilves, karhu ja susi. Elikä susi luokitellaan riistaeläimeksi niin kuin edustaja Eestilä tuossa sanoi, ja meidän kaikki tiedämme sen, että tällä hetkellä suden dna:ta kerätään tuolta maastosta, analysoidaan sitä, susia pannoitetaan, seurataan suden liikkeitä ja muuta. Kun susi on riistaeläin, näin tehdään, ja minä olen sitä mieltä, että jos kultasakaalista tulee riistaeläin, niin aivan samalla tavalla tämän riistaeläimen seurantaa aletaan tekemään: pannoitetaan ja kartoitetaan, kuinka laaja kultasakaalikanta meillä on, missä kultasakaalia esiintyy ja kestäkö kultasakaalikanta metsästyksen — kysymyksessä on riistaeläin. Halusin vain tämän edustajalle oikaista, että ei tule väärää käsitystä, että olisin lausunut tässä vastoin parempaa tietoa.

13.11 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun on väärässä, on pakko myöntää se. Edustaja Hongisto on oikeassa tässä tapauksessa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain 32 ja 34 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 293/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 40/2018 vp

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

13.11 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Esitän vastalauseen mukaisin perustein tällä kertaa lakiesityksen hylkäämistä ja samalla vastalauseessa esitetyn lausuman hyväksymistä eduskunnan päätökseksi.

13.12 Silvia Modig vas: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Ihalaisen esitystä.

Nämä pykäläthän kannattaisi hylätä kokonaan ja lausuman mukaisesti ryhtyä kaivoslain kokonaisarviointiin. Ei kannata tehdä nyt tämmöisiä yksittäisiä pykälämuutoksia, koska pitäisi kaivoslaki ottaa kokonaisuudessaan tarkasteluun, niin kuin eduskunta edellytti CETA-sopimusta käsiteltäessä.

Tämä ehdotus näiden kahden pykälän muuttamiseksi oli kyllä poikkeuksellisen huonosti valmisteltu. Se on jopa keskenänsä ristiriitainen ja siten harhaanjohtava. Näitten pykälien ongelma on se, että ne heikentävät ympäristövaikutusten arviointia. Yva- ja Natura-arvioita voidaan näitten pohjalta toimittaa vasta sitten kun lupahakemus on jo jätetty, mutta koko ympäristövaikutusten arvioinnin ideahan on se, että saadaan tietoa siitä, mikä toteuttamistapa olisi ympäristön kannalta parempi. Nyt jos nämä pykälät hyväksytään, niin se toteuttamistapa on käytännössä jo valittu ennen kuin ympäristöarviointi on suoritettu loppuun ja lisätty jo aiemmin jätettyyn lupahakemukseen.

Ympäristövaikutusten arviointi on myös siinä mielessä olennainen, että se on ensimmäinen kohta, jossa alueen asukkaille tarjoutuu mahdollisuus ottaa kantaa kyseiseen hankkeeseen, eli asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia heikennetään entisestään, kun kaivoslakia pitäisi kehittää aivan päinvastaiseen suuntaan. Kunnalla ja kuntalaisilla tulisi olla vaikutusmahdollisuuksia siihen, tuleeko heidän kuntansa alueelle kaivoshanketta vai ei, ja heillä tulisi olla tässä aitoa päätösvaltaa.

Kuten me CETA-sopimuksen yhteydessä yhdessä päätimme, kaivoslakia tulisi arvioida kokonaisuudessaan. Silloinen hallitus teetti selvityksen yhdellä asianajotoimistolla, joka tunnetaan enimmäkseen kaivosteollisuuden lobbarina, ja sen selvityksen perusteella todettiin, että tarvetta kokonaisarvioinnille ei ole. Nyt tässä esitetään lausumaa siitä, että kokonaisarviointiin tulisi lähteä, ja siten se on samansisältöinen kuin eduskunnan aiempi kanta siitä, että kaivoslakia tulee kokonaisuudessaan arvioida.

Kannatan edustaja Ihalaisen esitystä.

13.14 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Lyhyesti tuon omalta osaltanikin näkemyksen tästä kaivoslain uudistamisen tarpeesta.

Tässä kyseessä on nyt hallituksen esitys liittyen vain kahteen pykälään. Pari kolme vuotta sitten eduskunta on hyväksynyt, että nämä pykälät uudestaan valmistellaan ja tuodaan eduskunnalle päätettäväksi.

Ympäristövaliokunnassa nimenomaan kiinnitettiin huomiota tähän kaivoslain kokonaisuudistamistarpeeseen, vaikkakin tilanne on tällä hetkellä se, että nykyinen kaivoslaki on

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

tullut voimaan 2011 ja meillä on edelleen niin, että meillä ei ilmeisesti ole tällä hetkellä yhtään toimivaa kaivosta, joka olisi tämän nykyisen, 2011 voimaan tulleen lainsäädännön mukaan luvitettu. Tiedämme kaikki, että kaivoksen toiminta siitä, kun lähdetään asioita valmistelevaan, on pitkä, ja nämä nykyiset toimivat kaivokset ovat ennen vuotta 2011 luvitettuja. Tarvetta tähän kokonaistarkasteluun on monestakin syystä: Tietenkin senkin takia, että kansainvälisiä toimijoita on Suomessa huomattava määrä ja kiinnostus kaivostoimintaan on kasvanut. Myös sen takia tietenkin, että markkinahinnat nousevat ja erilaisista metalleista on pulaa.

On myöskin tärkeää edistää avointa ja läpinäkyvää vuorovaikutusprosessia, jotta sitten paikallisten toimijoiden hyväksyvyys näissä asioissa olisi suurempi. Ja siinä mielessä ajattelin tässä yhteydessä vain todeta, että tämänkin esityksen, vaikka nyt on kyse vain kahdesta pykälästä, lopputulema on se, että kokonaistarkastelua alalla tarvitaan.

13.16 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessähän on taustalla eduskunnan yksimielinen lausuma, ponsi, jossa siis kaikki puolueet edellyttivät, että hallitus tuo tämän korjauksen eduskuntaan. Ymmärrän, että kun tämä on tuotu juuri sen mukaisesti, mitä on edellytetty, niin eri valiokunnissa on noussut erilaisia näkökulmia, ja nyt sitten siitä on täällä jätetty myös vastalause.

Arvoisa puhemies! Yhdyn siihen, että tulevalle vaalikaudella on välttämätöntä, että katsonme kokonaisuutena kaivostoimialan lainsäädäntöä. Silloin varmasti tarkastelussa tulee perusteellisen selvityksen jälkeen olla myös jonkinlainen kaivosvero, mutta haluan korostaa sitä, että tämän pitää tapahtua kokonaisuutena. Itse asiassa kun katsotaan kaivostoimintaa, niin kaivoslaki ei ole niin merkittävä laki, vaan esimerkiksi ympäristönsuojelulaki on melkein pä, voi sanoa, päälaki siinä toiminnassa. Sen takia on tärkeää katsoa tämän koko toimialan lainsäädäntöä kokonaisuudessaan ja harkita, mitä muutoksia sinne on syytä tehdä.

Yhdyn myös niihin ajatuksiin, että kunnilla tulee aina olla viimekätinen oikeus siinä, syntykö kunnan alueelle kaivos vai ei. Tänä päivänä se pääsääntöisesti pitää paikkansa, mutta on herännyt epäilyjä joissakin tapauksissa ja parhaillaan oikeusprosessissa olevissa kaavapäätöksissä siitä, voiko kunta viime kädessä päättää. Jos käy ilmi, että kunnalla ei ole absoluuttista niin sanottua veto-oikeutta siihen, tuleeko kaivos vai ei, niin silloin tarvitaan lainsäädännön täsmennystä niin, että aina, joka tapauksessa, kaikissa tilanteissa se lähiyhteisö eli kunta pystyy päättämään siitä, tuleeko kaivos vai ei.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa kuitenkin sitä, että Suomi tarvitsee kestävästä kaivostoimintaa, siis ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä kaivostoimintaa. Silloin kun nämä reunaehdot täyttyvät, on eettisesti kestävämpää, että sitä harjoitetaan täällä kuin esimerkiksi Afrikan maissa, joissa ei ihmisoikeuksia, lasten oikeuksia, ympäristöoikeuksia noudateta.

13.18 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohelle haluan todeta, että jos te ajattelette samalla tavalla kuin minä, että kuntalaisilla ja kunnalla pitää olla vahvempi päätösvalta siihen, tuleeko kaivos kunnan alueelle, niin silloin teidän kannattaisi hylätä nämä pykälät. Nämä pykälät heikentävät kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia sen takia, että prosessissa ympäristövaikutusten arviointi on se ensimmäinen kohta, jossa kuntalaisille, asukkaille tarjoutuu mahdollisuus kommentoida tätä

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

koko hanketta. Nämä pykälät itsessään heikentävät kuntalaisten osallistumismahdollisuutta.

Viittasitte puheenvuorossanne myös siihen yksimielisesti hyväksyttyyn lausumaan vuonna 2016. Näin todella hyväksyimme, mutta ei siihen sisältynyt mitään pienellä printattua osuutta miten tahansa valmistellusta, minkä tahansa sisältöisestä pykälästä. Haluan lainata teille ympäristövaliokunnan lausuntoa. ”Lausuntokierroksen puuttumisen johdosta hallituksen esitys on myös jäänyt teknisesti viimeistelemättömäksi. Esitys sisältää runsaasti kirjoitusvirheitä, viittaukset eduskunnan asiakirjoihin ovat teknisesti virheellisiä, rinnakkaisteksti on virheellinen, pykäliin sisältyy sekä asia- että teknisiä virheitä, ja perustelut ovat sisäisesti ristiriitaiset.” [Puhemies koputtaa] En minä kannattamalla sitä lausumaa kyllä todellakaan antanut mandaattia tälle, että näin luokattomasti valmistellut pykälät tulisi hyväksyä.

Puhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

13.20 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tunnustettava, että tähän hallituksen esitykseen sisältyy tällaisia teknisiä virheitä, jotka on talousvaliokunnassa korjattu.

Mutta mitä tulee sitten kuntien osallistumiseen, itse asiassa kysymys ei minusta niinkään ole siitä, voivatko kuntalaiset osallistua siihen prosessiin — se on äärimmäisen tärkeää, että voivat — vaan kun minä edellä puhuin tuosta kuntien niin sanotusta veto-oikeudesta eli viimekätisestä oikeudesta ratkaista, tuleeko kaivos kuntaan vai ei, niin tarkoitin sillä siis erityisesti kunnan päätöstä ratkaista tämä viimein kaavoituksen kautta, en niinkään sitä, että kunta voi lausua mielipiteitään eri prosesseissa, vaan sitä, että voi lopullisesti ratkaista kaavoituksen kautta, tuleeko kaivos vai ei. Tähän kysymykseen ei tämä hallituksen esitys tuo minkäänlaista heikennystä.

13.21 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriö ja tätä hallituksen esitystä puolustavat hallituspuolueiden kansanedustajat ovat vedonneet siihen, että tämä esitys perustuu eduskunnan yksimielisesti hyväksymään lausumaan. Kuten edustaja Modig jo totesi, eduskunta on hyväksynyt kaivoslaista yksimielisesti kaksi lausumaa. Toinen on se, jonka nojalla tämä esitys on valmisteltu, toinen on sitten CETA-sopimuksen yhteydessä hyväksytty lausuma kaivoslain kokonaisuudistuksen tarpeesta.

Nyt työ- ja elinkeinoministeriö on suhtautunut näihin kahteen lausumaan aivan eri tavoin. Tälle kaivoslain perusteellisemmalle uudistamistarpeen tarkastelulle ministeriö on käytännössä viitannut kintaalla. Edustaja Lohi luetteli asioita, joita tässä uudistuksessa tarvittaisiin ja joista sinänsä olen ihan samaa mieltä. Sen sijaan nyt käsillä olevasta esityksestä edustaja Modig jo kertoi, miten huonosti se on valmisteltu, todella poikkeuksellisen huonosti. Lisäksi en tiedä, tiesikö talousvaliokunta tuodessaan sitä kyseistä pontta eduskunnan täysistunnolle, että tästä asiasta oli ministeriöiden välillä jo aikaisemmin keskusteltu ja siinä vaiheessa ympäristöministeriö oli antanut tästä ajatuksesta jyrkän kielteisen lausunnon. Nyt kun tämä esitys tuotiin eduskuntaan, niin todella lausuntoa ei kysytty keltään, ei edes ympäristöministeriöltä, vaikka tämä koskee myös ympäristövaikutusarviointia ja Natura-arviointia, jotka ovat nimenomaan ympäristöministeriön vastuualueen asioita.

Ympäristövaliokunnassa, kun kävimme tätä esitystä läpi, kukaan ei vastustanut — ainaakaan en valiokunnan puheenjohtajana huomannut, että kukaan sinänsä vastustaisi — sitä

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

tavoitetta, että jos kaivosyhtiö, joka on tehnyt tutkimuksia malminetsintään ja niin pois-päin jollain alueella, haluaa säilyttää etuoikeuden kaivostoimintaan, mikäli kaivos joskus perustetaan, mutta ei ehdi saada täydellistä kaivoslupahakemusta valmiiksi määräaikaan mennessä, niin on hyvä tarjota keino säilyttää tämä etuoikeus. Sellainen voisi olla esimerkiksi se, että määräaikoihin voisi saada pidennyksen perustellusta syystä.

Kuitenkaan tämän lakiesityksen valmistelussa ei ole lainkaan tarkasteltu tällaisia muita vaihtoehtoja, esimerkiksi tätä mainitsemaani määräajan pidennystä, vaan on lähdetty ratkaisuun, joka, kuten edustaja Modig jo totesi, heikentää lähiympäristön ihmisten tiedon-saantia ja vaarantaa sen ympäristövaikutusarvioinnin perusajatuksen, että ympäristövaiku-tusarvioinnissa tarkastellaan eri vaihtoehtoja, jotta voidaan valita niistä fiksuin.

13.24 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellä on hyvin esitelty näitä ongelmia, mitä näissä pykälämuutosesityksissä nyt on, ja yhdyn kyllä tähän. Sinänsä, kun on se tavoite, mitä näillä kahdella pykälämuutoksella halutaan toteuttaa, että ne mahdolistaisivat etuoikeusjärjestelmän syntyminen yhtiölle, joka on siellä alueella toiminut, ilman että joku toinen yhtiö ikään kuin kiilaisi edelle sen takia, että tämä ensimmäinen yhtiö tekee huolella ja hyvin ympäristövaikutusten arvioinnit ja siihen menee paljon aikaa, niin kuten edustaja Hassi tuossa edellä totesi, varmasti me kaikki olemme sitä mieltä, että on kohtuullista, että tällainen vastuullisesti, hyvin toimiva yhtiö saisi sen etuoikeuden, mutta tämä tapa, millä se nyt esitetään tehtävän, eli niin, että sitten he saisivat luistaa tästä ympäristövaikutusten arvioinnista ja Natura-arvioinnista ennen lupahakemuksen jättämistä, on kyllä huono keino ratkaista tämä ongelma. Kuten tässä on edellä kerrottu, ympäristövaikutuksen arvion ideanahan on nimenomaan selvittää, millaisia ympäristövaikutuksia erilaisista vaihtoehdoista tulee, ja sitten pyrkiä valitsemaan se vaihtoehto, jossa vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Ja jos ei tällaista arviota tehdä etukäteen vaan lupa-hakemus jätetään jo ja siinä määritellään ne rajat, mille alueelle halutaan kaivoslupaa tai etsintä-lupaa, niin silloinhan tällainen vaikutuksenarviointi olisi yhtä tyhjän kanssa. Ja ai- van kuten tässä on tullut esille, ympäristövaikutusten arviointi on myös se keino, millä asukkaat saavat yleensä ensimmäisenä laajasti tietoa hankkeista ja niiden vaikutuksista. Ja siksi tämä tapa, mitä tässä on esitetty tämän etuoikeusjärjestyksen syntymiseksi, on kyllä nyt aivan vääränlainen.

Kun me tiedämme, kuten tässä keskustelussakin on tullut hyvin esiin, että kaivoslainsäädäntö, niin itse kaivoslaki kuin erilainen muu lainsäädäntö, joka liittyy kaivostoimintaan, vaatii uudistamista ja että työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut selvityshenkilön selvit-tämään sitä, millaisia muutoksia tarvitaan — tästä on valmistumassa nyt väliraportti huh-tikuun puolivälissä, ja sitten kesällä työ valmistuu kokonaisuudessaan — niin olisi nyt kaikkein järkevintä jättää nämä pykälämuutokset tekemättä, palata tähän asiaan sitten sen suuremman revohkan ympärillä. Varmasti ensi kaudella tähän kaivostoimintaan liittyvän lainsäädännön uudistamisen yhteydessä yhdessä teemme näitä erilaisia asioita verotuk-seen liittyen, jälkihoitovastuisiin liittyen, kunnan parempiin vaikutusmahdollisuuksiin, kansalaisten vaikutusmahdollisuuksiin, maanomistajien oikeuksiin ja näihin muihin näkö-kulmiin liittyen, mitä keskustelussa on hyvin noussut esille sekä täällä meillä että yleises-tikin kansalaisten joukossa.

13.27 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn täysin edustaja Mikkosen sanoi-hin, ja talousvaliokunnassa me, vihreät, demarit ja vasemmisto yhdessä olemme parem-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

man esityksen takana. Tässä hallituksen esityksessähän ongelma on se, että se muuttaa tilannetta siten, että etuoikeuden voi saada heti lupahakemuksen jätettyään, vaikka se ei sisältäisi esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointia. CETA-sopimuksen yhteydessä luvattiin, että kaivoslain kokonaisuudistus tehdään. Sitä ei ole tehty, ilmeisesti sen takia, että sille muka ei ole tarvetta, mutta nyt sitten, kun oppositio on tästä nostanut metelin, myönnetään, että sille onkin vallan suuri tarve.

Eihän missään verrokkimaissa ole näin höveliä kaivoslakia kuin Suomessa, eivätkä Norjaankaan aikoinaan, kun sieltä rupesi öljyä löytymään, ulkomaalaiset öljy-yhtiöt tulleet ja hyötynyt niistä, vaan niistä luonnonrikkauksista on hyötynyt Norja, Norjan kansa ja Norjan valtio. Näinhän sen pitäisi olla kaikkialla muuallakin. Meidän tarvitsisi joka asiassa, kun teemme politiikkaa, ajatella, kenen etuja me täällä valvomme. Me valvomme suomalaisten etua. Tämä maa mineraaleineen, pohjavesineen, metsineen kuuluu tälle kansalle. Meidän pitää miettiä, miten tämä kansa voisi hyötyä ja saada lisää meidän omista luonnonvaroistamme. Meidän kallioperämme harvinaisista mineraaleista kotimaahan jäävä arvonalisä on tällä hetkellä hyvin pieni, ja kaupan päälle tulevat vielä ulkomaalaisten kaivosyhtiöiden Suomessa aiheuttamat ympäristöhaitat. Me tarvitsemme kaivosveron ja muunlaisia toimia, jotta meidän mineraaleistamme jäävä arvonalisä tälle kansalle on paljon parempi, ja meidän pitää lopettaa tämä Ruotsin vallan aikainen ensiksi ehtinyt -periaate ja ottaa mallia muista, verrokkimaista. On aika tehdä isänmaallista politiikkaa. On aika lopettaa ajattelu, että Suomi luonnonvaroineen kuuluu kaikille.

13.30 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! On pakko edustaja Huhtasaaren jälkeen hieman valaista kuitenkin niitä tosiasioita tämän päivän tilanteesta. Jos verrataan Suomen ja Ruotsin kaivoslainsäädäntöä — verrokkimailla viittasitte varmaan näihin meidän naapureihin — niin ei voi sanoa, että meillä olisi jotenkin höveliä verrattuna Ruotsiin. Meillä ovat jotkut asiat paljon tiukempia kuin Ruotsissa.

Toinen juttu: Jos me poissulkisimme ulkomaalaiset toimijat täältä, niin kuka täällä etsii malmia? Ei kukaan. Ei meillä ole kotimaassa semmoisia pääomia, satoja miljoonia, että me voisimme ottaa sen riskin. Minusta on tärkeää, että meillä on täällä toimijoita, jotka ottavat riskin ja kartoittavat meidän maaperäämme.

Ja väite siitä, että Suomeen ei jää mitään arvonalisää tai hyötyä näistä kaivoksista, ei pidä alkuunkaan paikkaansa. Jokainen meistä tuntee esimerkiksi Kittilässä Levin matkailuihmeen, joka on aivan loistava esimerkki, mutta kuinka moni tietää, että tosiasiasa Kittilän kuntaan Kittilän Agnico Eaglen kaivoksesta tulevat verotulot ovat paljon suuremmat kuin siitä matkailusta tulevat? Siis joka vuosi Kittilän kunta saa suoria verotuloja yli 5 miljoonaa euroa Kittilän kaivoksesta ja sen toiminnasta, ja tämän lisäksi valtio saa yli 3 miljoonaa rojalteja. Siis se jättää erittäin paljon arvonalisää sille alueelle, ja siellä on töissä tuhat henkeä, joista 90 prosenttia asuu Lapin alueella. On siis täysin löperöä väittää, etteikö tämä, vaikka se on ulkomaalainen yhtiö, joka omistaa tämän kaivoksen, hyödyttäisi ja hyödyttäisi valtavasti koko Lapin aluetaloutta ja koko Suomen taloutta. Tämän takia Lapin liitto myönsi sille vuoden aluekehittäjä -palkinnon, korostan, yksimielisesti — siis kaikki puolueet olivat yksimielisiä siitä, että tämä kaivos, jonka omistaa ulkolainen toimija, on tehnyt vuoden aluekehittäjä -teon. Ei kannata näin panna vastakkain näitä toimijoita, vaan tärkeintä on korostaa, että tarvitaan kestäväää kaivostoimintaa — tarvitaan tietenkin kaivosvero, jotta jää sille alueelle enemmän rahaa — eli sen pitää olla ekologisesti kestäväää, so-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

siaallisesti kestävä ja taloudellisesti kestävä, eikä niin, että me suljemme täältä ulkolaiset toimijat pois.

13.32 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Ei siinä mitään, keskusta saa olla tyytyväinen nykyiseen kaivoslakiin. Kaivoslakia uudistettiin 2010-luvun alussa silloisen keskustalaisen elinkeinoministerin Mauri Pekkarisen johdolla, ja jos tämä on teille riittävä taso, niin se on ihan hyvä, että tuote sen tälleen rehellisesti varsinkin ennen vaaleja esille.

Monessa muussa maassa valtion mineraalivarat ovat valtion omistuksessa ja kaivosyhtiö maksaa niiden käytöstä. [Markus Lohen välihuuto] Esimerkiksi Australiassa osavaltiokohtaisesti joutuu kaivosyhtiö maksamaan korvauksena 2,5—10 prosenttia louhitun malmin arvosta. Yhdysvaltain Nevadassa kaivosyhtiöt taas maksavat 5 prosentin vuosittaisen rojalтин kullan nettoarvosta. Tällä hetkellä, jos edustaja Lohi tietää, Suomessahan tuotetaan myös verovaroin Geologian tutkimuskeskuksen toimesta tietoja malmiesiintymien sijainneista, mitä ulkomaalaiset kaivosyhtiöt ja sijoittajat voivat käyttää hyväkseen ihan vapaasti. Tämäkin tuotetaan verovaroin, ja tämä on kyllä aika keskeinen tieto, jota kaikki voivat käyttää, siitä, missä meidän malmiesiintymämme sijaitsevat.

Perussuomalaiset ja ilmeisesti aika moni muukin puolue täällä on sitä mieltä, että meidän kaivoslakimme ei ole tyydyttävällä tasolla. Me haluamme lisätä suomalaista omistusta ja haluamme lisätä tälle kansalle sitä arvonnäköä, mikä meidän mineraaleistamme koituu. Siis Suomessa on jopa kromia, mikä on muuten äärimmäisen harvinainen mineraali. Mutta ihan mukava kuulla, että keskusta on tyytyväinen tähän nykytasoon, millä meidän kaivoslakimme on.

13.34 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy todeta, että luulenpa, että tarpeellisen mineraalien louhinnan kestävä kaivostoiminnan arvonnäkö ja luonnonvarojen hyödyntämisen ohella suomalaisille hyvin tärkeää on myös se, että ihmiset voivat oikea-aikaisesti osallistua elinympäristöönsä kohdistuviin maankäytön suunnitelmiin ja hankkeiden suunnitteluun, ja suomalaisille on erittäin tärkeää, että Suomessa säilyvät meidän puhtaat vesistömme ja meidän puhdasta luontoamme.

Yksi osa kaivoslain uudistamistarpeista liittyy myös siihen, että suomalaisten järkeen ei meinaa millään käydä se, että ei voitaisikaan luottaa siihen, että jos valtiovalta on tehnyt päätöksen asiantuntijatiedon pohjalta rajata joitakin luonnoltaan arvokkaita kohteita teollisen toiminnan rakentamisen ulkopuolelle luonnonsuojelupäätöksin, niin nuokaan alueet eivät olisi suojassa vaikkapa malmien etsinnältä, mikä antaa toimijoille etukäteisen lupauksen, ainakin oletuksen siitä, että tällä alueella, jossa malmeja voidaan etsiä, voitaisiin kenties myös kaivostoimintaa harjoittaa. Tätä ihmiset eivät oikein millään ymmärrä ja emme ymmärrä mekään vihreissä. Olemmekin esittäneet, että luonnonsuojelualueet tulisi rajata malminetsintätoiminnan ulkopuolelle.

Täällä on esitetty lukuisia sellaisia kaivoslain uudistamistarpeita, joista meillä tuntuu olevan laaja yksimielisyys: Se, että kunnat voivat vaikuttaa kaivostoiminnan sijoittumiseen kaavoituksellaan. Se, että meidän tulisi säätää louhintavero tai kaivosvero, millä nimellä se nimitäänkään, jotta kunnat ja valtio saisivat arvonnäköä vielä nykyistä tehokkaammin. Se, että ympäristönäkökulmat otetaan niin tarkoin huomioon siellä kaivoslain säädännössä, että ikäviltä kaivosalan itsensäkin mainetta vahingoittavilta tapauksilta vältyttäisiin.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Uudistamistarpeita on, mutta näiden kahden pykälän muutos, kuten jo perustellusti on esitetty, ei vie kaivoslakia oikeaan suuntaan. Siksi olisikin viisasta jättää nämä pykälämuutokset nyt tekemättä ja uudistaa kaivoslakia niitten hyvien tavoitteitten mukaisesti kokonaisuus huomioden seuraavalla vaalikaudella.

13.36 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Ajattelin, etten käytä enää puheenvuoroa, mutta olen nyt pakotettu käyttämään, kun edustaja Huhtasaari laittoi suuhuni sanoja, joita en käyttänyt.

Näyttää valitettavasti siltä, että täällä eduskunnassa on välillä menossa tämmöiset tahallisen väärinymmärtämisen MM-kisat. Näissä MM-kisoissa ei muuten jaeta mitaleita, sillä kaikki häviävät niissä, ja sen takia toivoisin, että emme toisemme suuhun laittaisi sanoja. Kun nimittäin pääsin edellisessä puheenvuorossa juuri kertomaan, että keskusta kannattaa ja esittää, että seuraavalla vaalikaudella tätä kaivostoimialaa koskevaa kaikkea lainsäädäntöä tarkasteltaisiin ja uudistettaisiin, niin on ikävä kuulla seuraavassa puheenvuorossa, että keskusta on esittänyt, että olisimme tyytyväisiä tähän.

Haluan ottaa muutaman esimerkin. Me esitämme kaivosveron ottamista, joka tulisi kunnille. Me esitämme muun muassa sitä, että ympäristövahinkovakuutusjärjestelmä tulee uudistaa ja siirtyä luonnonvararahastoon, jonka kautta katetaan paitsi ympäristön pilaantumishuuhka ja vahinkotilanteet myös mahdollisten konkurssitilanteiden jälkihoito niin, että konkurssitilanteissakaan yhdenkään kaivoksen ympäristöongelmat eivät jää veronmaksajien maksettavaksi.

Toivoisin, että myös muilla puolueilla olisi perusteellisia, asiaan perehtymisen jälkeen tehtyjä linjauksia ja kannanottoja, eivätkä ne perustuisi pelkästään mielikuville. Tiedän, että monilla puolueilla näitä on: vihreät ovat tehneet, sosiaalidemokraatit ovat tekemässä, tänään on joku seminaarikin. Nämä ovat erinomaisia asioita, että näistä käydään vuoropuhelua, mutta niitten pitää perustua tosiasioille eikä mielikuville ja kevyille nakkeluille.

Meillä on täällä eduskunnassa monessa asiassa, kaivostoimialankin muutostarpeita koskien hyvin yhtenäisiä kantoja. Me löydämme toisemme kyllä varmasti helposti, jos me rakennamme omia kantojamme tosiasioille eikä kevyille heitoille tai panemalla sanoja toisten suuhun.

13.38 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi puhui tulevaisuuden sanoilla, ja niissä oli hyviä ajatuksia. Kuten joku kansanedustaja otti aikaisemmin esille, on hyvä, että nämä maassa olevat mineraalit ovat meidän omaa malmia ja omaa tuotantoa. Olen aivan täysin samaa mieltä siitä, että se, mikä maassa on, kuuluu valtiolle ja valtion pitäisi hoitaa toimenpiteet niiden asioiden eteenpäin viemisessä.

Mutta kyllä se sillä tavalla on, että tämä meidän kaivoslakimme vaatii uudistuksen, ihan täydellisen. Siinä pitää huomioida myös maanomistajien oikeudet ja ympäristöseikat paljon paremmin kuin tähän mennessä on huomioitu. On pystyttävä katsomaan tulevaisuuteen, eteenpäin, minkälaiselta meidän maaperä näyttää ja minkä näköistä jälkeä louhintatyö ja kaivostoiminta aiheuttavat meidän ympäristölle. Siksi on tarpeen, että tämä löytyy seuraavasta hallitusohjelmasta, kun tämä nykyinen hallitus on jo jättänyt tehtävänsä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 167/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 43/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

13.40 **Olli Immonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on merkittävää sähköisen liiketoiminnan ja rahoitusalan teknologian eli fintechin osaamista. Nyt uuden lainsäädännön valmistelu on tehty finanssisääntelyn näkökulmasta, mikä on tärkeää, mutta esityksessä ei ole kuitenkaan otettu huomioon tasapainoisesti alan elinkeinoelämän toimintaympäristöä ja sen tulevaisuudenmahdollisuuksien avaamista.

Huomioon ei ole otettu riittävästi liiketoiminnan näkökulmia, vaikka samaan aikaan valtionhallinto panostaa voimakkaasti muun muassa Tekoälyaika-ohjelmaan ja muuhun digitalisaatioon. Nopeasti kehittyvällä teknologia-alalla luonteeltaan kansainväliset startupit ja projektit keskittyvät sinne, missä lainsäädäntö ja liiketoimintaedellytykset ovat suotuisia. Mikäli Suomi saattaessaan viidennen rahanpesudirektiivin kansallisesti voimaan lisää direktiivin minimivaatimuksiin kansallista ylisääntelyä, todennäköisesti seuraus on se, että alan yritykset eivät sijoitu Suomeen vaan sellaisiin maihin, joissa direktiivi on saatettu voimaan yritystoiminnan edellytykset ja kilpailukyky huomioiden.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ehdottaakin, että virtuaalivaluuttoja koskevan sääntelyn osalta hallituksen esitys otettaisiin valtiovarainministeriössä uudelleen valmisteluun nimenomaan alan elinkeinomahdollisuuksien näkökulmasta ja käytäisiin samalla läpi kehiteltävä sääntely-ympäristö verrokkimaissa, kuten Liettuaassa, ja pyritäisiin luomaan niihin verrattuna alan liiketoiminnalle Suomessa selkeä ja kilpailukykyinen sääntelykokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Tämän edellä olevan perusteella ehdotankin, että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina paitsi 2. lakiehdotus hylätään.

13.42 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Immosen tekemää äskeistä esitystä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 159/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 37/2018 vp

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

13.42 Pekka Puska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on merkittävä tapahtuma. Meillä on toisessa käsittelyssä laki, jota on hyvin kauan odotettu. Edellisessä käsittelyssä puhuin jo asiasta, joten nyt tässä vain hyvin lyhyesti: kysymys on siitä, että meillä on erittäin arvokkaat terveys- ja sosiaalipuolen rekisteriaineistot, ja on tärkeää, että niitä kansallisesti voitaisiin hyödyntää.

On hyvin monenlaisia intressejä näitten hyödyntämiselle, ja se on osittain hidastanut tämän lain valmistelua ja myöskin käsittelyä täällä. Tätä aineistojen käsittelyä tarvitaan terveysalan tutkimukseen, sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjaukseen ja sitten erilaiseen innovaatiokehittelyyn. Tätä valmistelua on todella monimutkaistanut se, että tässä on useampi ministeriö myöskin mukana. Valiokuntahan käsitteli tätä puolitoista vuotta, ja on sanottava, että tämän käsittelyn kuluessa tämä tavattomasti parani.

Eräs hidastava kysymys on ollut se, että tässähän on kysymys ihmisten hyvin arkaluontoisista henkilötiedoista ja terveystiedoista, sosiaalitiedoista, ja sen vuoksi tämä tietoturvallisuus pitää ehdottomasti varmistaa. Tällä hetkellähän meillä tilanne on, ja se tulee myöskin pysymään niin, että näitä rekisteriaineistoja on eri tahoilla: THL:ssä, Kelassa, Väestörekisterikeskuksessa, Tilastokeskuksessa. Näin tulee pysymään.

Mutta nykyongelma on ollut se, että tutkijat joutuvat pyytämään eri tahoilta näitä tietoja ja sitten yhdistelemään ja käsittelemään niitä. Tämä on ollut tavattoman hidasta, käsittely on kestänyt kovin kauan, ja nyt sitten, kun tämä uusi systeemi merkitsee sitä, että tulee THL:n yhteyteen yksi käyttölupaviranomainen, joka sitten tutkijoiden toiveiden mukaan hankkii ne tiedot ja ammattitaitoisesti yhdistelee ja anonymisoi, niin tietoturvallisuuden kannalta tämä on tavattoman paljon parempi. Eli hienoa, että ollaan näin pitkällä ja tämän eduskunnan aikana tämä laki saadaan hyväksyttyä.

13.45 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tämä toisiolaki on kyllä vaikea juttu, valiokunnan käsittelyn pohjalta se on nyt heti tähän alkuun todettava. Nimittäin toisiolaki on ollut tässä talossa käsittelyssä jo viime vuodesta lähtien, anteeksi, toissa vuodesta lähtien, ja se silloin budjettilakina eduskuntaan tullut esitys on näiden vuosien aikana kovasti muuttunut. Valiokunnassa on tehty hyvää työtä tämän toisiolain sisällön saattamiseksi sille tasolle, että nämä arkaluontoiset potilastiedot olisivat jatkossakin turvassa. Tarkoituksena on siis käyttää näitä tietoja toissijaisiin tarkoituksiin, ja tältä osin valiokunta on kyllä jumpannut tätä esitystä monelta osin kuntoon. Näistä alkuperäisistä pykälistä voi jo näppituntumalla sanoa, että kaksi kolmasosaa on tainnut mennä tämän prosessin aikana uusiksi.

Arvoisa puhemies! Nyt omana henkilökohtaisena mielipiteenäni esitän ilon siitä, että me pystymme jatkossa tämän toisiolain kautta hyödyntämään — erityisesti monien vakavien sairauksien tutkinnassa — sitä yhteiskunnan rekistereihin kertynyttä tietoa. Mutta samaan aikaan on muistettava, että kun on kysymys hyvin arkaluontoisista potilastiedoista,

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

on tärkeää, että me huolehdimme siitä, että nämä tiedot ovat aina ja kaikkialla turvassa. Ratkaisut, joita valiokunnassa tämän vuoden puolella tehtiin, ovat oikeansuuntaisia.

Itse olisin varmistanut näiden arkaluontoisten tietojen säilymisen turvallisissa käsissä niin, että tämä perustettava uusi tietolupaviranomainen olisi saanut astetta laajemmat valtuudet siihen, että tämä arkaluontoinen tieto, jota sitten voisi tietyissä tapauksissa luovuttaa, olisi tosiasiasa vain ja ainoastaan luovutettavissa täältä tietolupaviranomaisen taholta. Näiltä osin tämä muutos ei valitettavasti ollut mahdollinen, vaan haluttiin pitää kiinni siitä, että kaikki yhteiskunnan rekisterinpitäjät voisivat tosiasiasa tätä toisiotietoa vielä luovuttaa niillä ehdoin, jotka tämä lakiehdotus sisältää. Pidän sitä arveluttavana sen takia, että valiokunta nimenomaan toteaa, että näiden arkaluontoisten tietojen pitäisi olla tietoteknisesti suojatussa ympäristössä käytettäviä tietoja, ja kun tällainen suojaus, joka näille sitten anonymisoinnin kautta tehtäisiin, vaatisi tosiasiasa tätä saman tietolupaviranomaisen toimintaa, niin tuntuu erikoiselta, että tietolupaviranomaisen tekemä työ voitaisiin luovuttaa kenelle tahansa rekisterinpitäjälle taas takaisin. Sitä kautta tullaan sitten siihen, että miksi ihmeessä tällainen vaihe tähän jää.

Eli tässä on aika paljon byrokratiaa, tieto liikkuu moneen suuntaan ja vähän oudolla tavalla liikkuukin. [Puhemies koputtaa] Siltä osin olisi pitänyt tehdä tähän vielä muutoksia.

13.48 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Tästä käytiin edellä hyvää keskustelua, ja otin puheenvuoron vain sitä varten, että varmistan, että mikäli valiokunnassa esitetään vastalause, niin esitän, että tämän vastalauseen mukaisesti toimitaan.

13.48 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Tämänkään esityksen valmistelusta ei hallitukselle voi täysii pisteitä antaa. Asia on käsitelty valiokunnassa huolella, ja kuten täällä salissa on todettukin, se on muuttunut valiokunnan käsittelyssä parempaan suuntaan. Tähän esitykseen liittyy kuitenkin edelleenkin ongelmia, joista keskeisimpänä näen sen, että terveystietojen käsittelyyn liittyvä riskien hallinta on hämärän peitossa, eikä valiokunta saanut riittäviä vastauksia riskien hallintaa koskeviin kysymyksiin, kuten esimerkiksi siihen, millaiset riskiarviot syntyvästä tilanteesta on tehty ja miten näihin riskeihin varaudutaan.

Puhemies! Kannatan edustaja Nurmisen tekemää esitystä.

13.49 Martti Talja kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä terveystietoja käytetään johtamiseen, niitä käytetään tutkimukseen, niitä käytetään innovatiiviseen tuotekehitykseen — siis toisin sanoen isoilla alueilla sen selvittämiseen, miten terveystietopalvelut olisi tarkoituksenmukaista tuottaa. Paitsi että se on hallinnollista tietoa, se on myös tutkimustietoa.

Kun ammattilaisena katsoo nyt käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta, niin itse asiassa se tulee jäykistämään saatavuutta nykyisestä. Sinne tulee uusia elementtejä, jotka arvioivat sen tiedon käytettävyyttä. Sinne tulee keskitetty viranomainen, joka huolehtii siitä, että jokaisella tutkimuspyynnöllä, päinvastoin kuin täällä on esitetty, on myös peruste. Ja jos tehdään tieteellistä tutkimustyötä, niin eettisen toimikunnan tulee arvioida se tilanne, tutkimuksen aiheellisuus, ja itse asiassa tätä samaa menettelytapaa voidaan käyttää myös niin sanotussa innovatiivisessa toiminnassa. Innovatiivisen selvittelyn ja tutkimustyön välimaasto on aivan kuin veteen piirretty viiva, ja näen, että tämä lakialoite nyt edellyttää in-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

novatiivisessa toiminnassa samankaltaista tutkimusasetelmaa, siis samankaltaista korkeata eettistä tasoa.

Tietoja ei myöskään voida siirtää innovoinnin ja analysoinnin jälkeen minne hyvänsä tietojärjestelmään, vaan kaiken aikaa, kun tietolupaviranomainen on tehnyt päätöksensä, että tietoja voidaan luovuttaa, se edellyttää, että niitä käytetään sitten huipputurvallisessa ympäristössä, päinvastoin kuin tämänhetkinen lainsäädäntö ei sano asiasta mitään.

Näen, että tämä lakiesitys on selkeä parannus nykytilanteeseen nähden.

13.51 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Olen tehnyt julkisen aloitteen siitä, että seuraavassa hallituksessa tulisi olla digiministeri tai tietotalousministeri, jonka tehtäväkuvaan kuuluisivat juuri tämänkaltaisen lainsäädännön ja monien muitten — kymmenien, ellei satojen — lakien ajantasaistaminen tulevaisuuden tietotalouden tarpeisiin sekä julkisen hallinnon tietovarantojen ja yksityisten tietovarantojen sekä sitten tällaiseen tietotalouteen liittyvän liiketoiminnan edistäminen. Sanoisin, että tämän lakiesityksen valmistelu ja käsittely valiokunnassa ovat korostaneet tällaisen erityisministerin tarvetta: paitsi että se on Suomen taloudelliselle tulevaisuudelle aivan keskeinen toiminta-alue, myöskin siksi, että julkisen hallinnon digitalisaatio, tietokäytännöt sekä myös kansalaisten tietoturva ovat varmistettuja.

Itselleni asiantuntijat ovat herättäneet monia kysymyksiä ja huolia, joihin lyhyesti viittasin ensimmäisessä käsittelyssä, siitä, minkälaisia puutteita tähän lakiesitykseen liittyvä vielä tässä vaiheessa, jotka perustelisivat sinällään sen hylkäystä, mutta ehkä keskeisin asia on se, että tässä nämä sinänsä tarpeelliset palvelut olisi mahdollista toteuttaa keskittämättä käsittelyä yhdelle toimijalle tai viranomaiselle.

Nimenomaan toimivassa ja turvallisessa tietoympäristössä sähköisillä palveluilla on vastuullinen ylläpitävä taho. Ne näyttäytyvät hakijoille yhtenäisinä yhden luukun palveluina mutta ovat siitä huolimatta aidosti yhteiskäyttöisiä. Esimerkiksi lupapalvelun kautta voisi hakea yhdellä hakemuksella luvat kaikkiin aineistoihin, joita hankkeessa tarvitaan, ja kukin viranomainen tai rekisterinpitäjä myöntäisi luvat omiin aineistoihinsa. Niillä olisi käyttöliittymät, palveluja voisi hoitaa lupakäsittelyjärjestelmässä ja antaa päätökset hakijoille tiedoksi järjestelmän kautta. Etu tällaisesta järjestelmästä tähän lakiesitykseen nähden on tietenkin se, että se palvelisi hakijoita yhtä lailla, haettiinpa yhdeltä tai useammalta viranomaiselta, mutta täyttäisi tiukemmin eurooppalaiset tietoturvasäännökset ja olisi myöskin tiedon omistajalle turvallinen. Lisäksi tiedon omistajan oikeudet tulisi turvattua kaikissa tapauksissa.

Olisi toisin sanoen siis edullista se, että kukin substanssivaliokunta olisi tämäntapaisessa digitalisaatiolainsäädännössä lausunnonantamisvaliokunta eikä päätöksentekovaliokunta, [Puhemies koputtaa] kun ymmärrettävästi sosiaali- ja terveysvaliokunnallakin tässä on ollut niin sanotusti muita kiireitä.

13.54 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin voi todeta tämän lain valmistelusta, että paremminkin olisi voitu pärjätä tässä lainvalmistelussa. Puolitoista vuotta on korjattu tämän lain puutteita, kun tämän sääntelyn valmistelu on osoittautunut matkan varrella erityisen puutteelliseksi. Hallituksen esitys tuotiin 2017 lokakuussa kovalla kiireellä eduskuntaan ja budjettilakina se raukesi, koska näitä yksityiskohtia ei saatu silloin hiottua riittävällä tavalla selkeiksi. Työtä on jatkettu sitten vuoden 2018 puolella, ja tosiasiaa myös valiokunnan kuulemat asiantuntijat osoittivat, että tietosuoja ja -turva eivät olleet tässä esi-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

tyksessä alkuun riittävällä tasolla. Ongelmat jäivät korjattavaksemme sekä hallituksen valmistelun piirissä että myöhemmin valiokuntakäsittelyssä. Uusi, korjattu vastine tuli silloin loppuvuodesta 2018, ja useita kymmeniä pykälää laitettiin valiokunnassa vielä uusiksi. Kun katsotaan tätä versiota, joka tänään on käsittelyssä salissa, verrattuna siihen vuoden 2017 kiireellä valmisteltuun budjettilakiehdotukseen, voidaan sanoa, että eduskunta on tehnyt tässä todella todella ansiokasta työtä.

On syytä siis korostaa, että tässä on varmistettava ihmisten tietosuoja, ja tietosuoja koskevat vaatimukset ovat tämän esityksen sisällössä merkittävästi muuttuneet. Nyt suostumukseen ja tietojen anonymisointiin perustuvan tietojen luovuttamisen kehittämis- ja innovaatiotoimintaan ei voi ollenkaan enää katsoa olevan tietosuoja-asetuksen kansallisen liikkumavaran piirissä. Näin on tehty aika iso ratkaisu, joka tukee sitä, että nämä tiedot ovat jatkossa turvassa. Lisäksi lähtökohta on tässä esityksessä ollut tässä se, että ollaan haluttu kaikkien näiden muutosten jälkeen luovuttaa kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sellaista aggregoitua tilastotietoa, joka tosiasiallisesti on todella pitkällä siitä, mitä alun perin esitettiin. Tämä raja, jonka valiokunta on tehnyt, on mielestäni kannatettava. Tietoa ei siis voi enää luovuttaa aikaisemman hallituksen esityksen mukaisesti, vaan on tunnustettu se, että tämä tieto saattaa sisältää jäännösriskin, jolloin anonymisoitu tieto voi olla tunnistettavissa ja murrettavissa teknologian kehittymisen myötä ja tekoälyn käytön yleistyessä, ja tämä johtaa siihen, [Puhemies koputtaa] että nyt sitten tutkimuskäyttöön voidaan luovuttaa näitä materiaaleja vain tietoturvalisissä ympäristöissä.

13.57 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Kannatan mielihyvin edustaja Harakan esittämää tietoturvaministeritointia. Koska meillä on nyt valtava määrä tietoa hyödynnettävissä, niin se, miten sitä käytetään integroidusti, ettei sitä samaa asiaa tutkita useampaan kertaan, on äärimmäisen tärkeää nimenomaan meidän yhteiskuntamme toimivuuden kannalta — se, että eri ministeriöt eivät enää katso sitä omaa sektoria vaan meillä on yhteinen palveluväyläajattelu tässä kokonaisuudessa. Sen sijaan en ole samaa mieltä edustaja Harakan kanssa siitä, pirstoutuuko nytten tämä luvanhallinta. Meillähan tutkija — jos ajatellaan tällaista tieteellistä työtä — tekee tutkimussuunnitelman ja jos sinne sitten tarvitsee yhdistää eri viranomaisien tietoja, niin itse asiassa siinä yhteydessä lupaviranomainen Valvirassa tai THL:n puolella tällä hetkellä arvioi sen, saadaanko väestörekisteritietoa yhdistää klinisiin potilastietoihin, ja tässä käytetään vielä sitten hyväksi tietosuojavaltuutetun lausuntoa. Eli prosessi on hyvin hankala tällä hetkellä.

Uuden lainsäädännön mukaisesti tietosuojaviranomainen on juuri tällainen kaiken tiedon yhdistävä viranomainen, joka tuo sitten eri viranomaisilta tutkijan arvioimat tiedot samaan matriisiin, yhteen kokonaisuuteen, jolloin tutkija voi yhdistellä tietoja eri tavalla siinä, etsiä lainalaisuuksia, mitä näiden välillä on, ja toisaalta hän saa ainoastaan erillisellä luvalla tähän lisätietoja yhdistettäväksi. Kaiken kaikkiaan silloin, kun tutkija jättää tämän tietopyyntöanomuksen tietoturvaviranomaiselle, hänen on vielä tehtävä suunnitelma siitä, miten tulokset tullaan julkistamaan, minkä kaltaisilla malleilla, ja tietoturvaviranomaisen tulee edelleenkin arvioida se, onko tämä tutkimussuunnitelma näiltä osin, siis tiedon julkistamisen osalta, validi, ja kun tiedot ovat valmiita, hänen tulee myöskin vastata siitä — tarkistaa ja arvioida — että kenenkään yksityisyyttä ei ole loukattu tietojen julkistamisen yhteydessä. Näette, että tämä prosessi on hyvin turvallinen tällä hetkellä. Se tuo tällä het-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

kellä sen yksilönsuojan, jota tarvitaan. Se itse asiassa, niin kuin aiemmin totesin, jopa jäykistää nykyistä tutkimusta.

14.00 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tarkennan siis sen verran, että olen samaa mieltä edustaja Taljan kanssa siitä, että tämä esitetty tietolupaviranomaismalli on kankea ja oikeastaan vähän turhanaikainenkin. Se tuo turhaa, ylimääräistä henkilötietojen käsittelyä eikä ole siis tämän tietoturva-asetuksen 5 artiklan tietojen minimointiperiaatteen mukainen. Siis pitäisi olla semmoinen vaihtoehtoinen malli, jossa kukin viranomainen poimisi luvassa pyydettyt tiedot, pseudonymisoisi ne muiden samaan hakemukseen liittyvien viranomaisten kanssa samalla tavalla, ja sitten kukin luovuttaisi aineistonsa suoraan luvanhakijalle tietoturvalliseen käyttöympäristöön. Tällainen hajauttaminen ja tällainen keskittämisen välttäminen on se ainoa tie, jolla voidaan sekä päästä joustavaan tapaan käsitellä näitä valtavia datamassoja että myöskin huolehtia siitä, että ne eivät keskittymisen takia aiheuta tietoturvaongelmaa.

14.01 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä haastetta luo se, että esitys olisi tosiasiasa pitänyt näiden valtavien pykälämuutosten jälkeen kirjoittaa kokonaan uudeksi sellaiseen sujuvaan muotoon, jossa kaikki asiat olisi sitten ehditty tarkkaan harkita. Seuraava hallitus tulee korjaamaan tätä toisiolakia vielä myöhemmin sen sisältöön jääneiden ratkaisulinjojen vuoksi.

Hallituksen esityksessä tälle lain toimeenpanolle annetaan erittäin lyhyt aika. Tosiasiasa lait tulisivat voimaan jo huhtikuun alusta, ja tältä osin voi sanoa, että muutamassa viikossa ollaan tilanteessa, jossa tämä esitys tulee voimaan, mutta samaan aikaan on haastetta saada kaikki rekisteritieto hyväksikäytettyä niin, että on myöskin mahdollisuus siirtää yhteiskunnan tiedostoihin jääneitä asioita mukaan tähän uuteen järjestelmään. Samaan aikaan neuvontapalvelu alkaa hyvin nopeasti vuoden lopulla, ja hyvin nopeasti myöskin se asettaa sen kysymyksen, onko sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla, niin kunnilla kuin muilla nykyisillä sosiaali- ja terveydenhuollon rekisterinpitäjillä, tosiasiallista mahdollisuutta näissä määrärajoissa tätä työtä tulla jatkossa tekemään. Tässä annetaan mahdollisuus 15 päivän kuluessa pyynnön saapumisesta antaa tällaista aggregoitua tilastotietoa tietopyynnön mukaisesti käyttöön. Näin ollen näyttää siltä, että siinä, millä tavalla se kompensoidaan ja millä tavalla nämä ratkaisut tehdään, on vielä paljon parantamisen varaa.

Kaiken kaikkiaan tämä keskitetty tietolupaviranomainen aloittaisi siirtymäajan jälkeen vasta vuonna 2020, joten olisi ollut aikaa myöskin kokeilla tämän lain toimeenpanoa alueittain ja mahdollisesti siirtymäajoilla ja kokeilusta hankkia parhaat mahdolliset käytännöt, mikä olisi sitten taannut sen, että tämä korkeatasoinen tietosuojaja tietoturvaosaaminen olisi pystytty tässä hyödyntämään. Nyt ollaan tosiasiasa tilanteessa, että me joudumme pohtimaan, onko tämä korkean asiantuntemuksen tehtävän omaava tietolupaviranomainen edes riittävällä tavalla resursoitu ja onko sillä sellaiset kokoonpanoon ja voimavaroihin liittyvät asiat kunnossa, että se tulee tehtävästään selviytymään. Tarkemmat määräykset myös tältä osin puuttuvat, niin kuin myös eettinen toimikunta linjaamaan niitä vaikeita ratkaisuja, joita siellä varmasti joudutaan tekemään. [Puhemies koputtaa] Näin ollen on todettava, että tässä on riski. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti riski ei kuitenkaan realisoidu.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus- teiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 275/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Toinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.05 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Nyt jo kaatuneelle Sipilän hallitukselle — vaikkakin hallituksen ero tapahtui ainakin puolitoista vuotta liian myöhään — on kerrankin annettava kiitosta järkevän lakiehdotuksen tekemisestä. Kiitokseni koskee siis osakesäästötilin käyttöönottoa, kuten tässä hallituksen ehdotuksessa esitetään.

Suomalainen kansankapitalismi on jo pitkään ollut varsin vaatimatonta esimerkiksi Ruotsiin verrattuna, ja suuri osa tavallisten kansalaisten varallisuudesta on joko sidottuna asuntoihin tai makaa likimain tuottamattomana lähes nollakorkoisilla pankkitileillä. Niillä on suomalaisten talletuksia jo yli 80 miljardin euron arvosta. Kansankapitalismin ja kotimaisen omistuksen kannalta onkin mielestäni hyväksi, että osakesäästötili, jolla suomalaiset voivat kasvattaa varallisuuttaan pitkäjänteisesti esimerkiksi vanhuuden turvaksi ja jonka tuottoja verotetaan vasta karttunutta varallisuutta tililtä nostettaessa, on näkemässä ensi vuoden alussa päivänvalon. Osakesäästötilille tehtävien talletusten 50 000 euron yläraja takaa sen, että tämän esityksen hyödyt kohdistuvat nimenomaan tavallisille säästeliäille suomalaistalouksille. Positiivisena puolena on myös se, että osakesäästötili nostaa suorien osakesijoitusten houkuttelevuutta esimerkiksi kalliisiin osakerahastoihin verrattuna.

Arvoisa puhemies! Totean lopuksi, että olisi hyvin tärkeää, että osakkeenomistajat myös osallistuisivat yhtiökokouksiin ja toimisivat siellä vastuullisina omistajina ja päätöksentekijöinä.

14.07 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Eduskunta on nyt historiallisen tilanteen edessä. Nyt kun hallitus on eronnut, niin myöskin tämä hallituksen ja opposition välinen raja on käynyt tarpeettomaksi. Jos ajatellaan positiivisesti, niin valtahan on nyt tällä hetkellä eduskunnalla — aidosti. Se käyttää korkeinta valtiollista valtaa, kuten perustuslaissa sanotaan. Jos koskaan, niin nyt meillä on mahdollista tarkastella lainsäädäntöä avoimesti ja ennakkoluulottomasti ja aidosti kansakunnan parasta ajatellen muusta poliittisesta tahdosta vapautettuina. Siksi vetoankin koko eduskuntaan nyt sen osalta, että kohta kertomaani suhtauduttaisiin laidasta laitaan avoimin mielin.

Itse osakesäästötili tulee. Sen sisällöstä on jo päätetty, ja se poliittinen tahto, joka on halunnut sen aikaansaada ja joka nojaa vuoden 2015 enemmistöön, on sen toteuttamassa. Nyt kysymys on tässä vaiheessa enää siitä, näkeekö eduskunnan enemmistö tarpeellisenä liittää tähän aivan uuteen, monella tapaa ennakoimattomaan finanssi-instrumenttiin tarpeelli-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

sia, ellei jopa välttämättömiä, vakuutuksen kaltaisia elementtejä, eräänlaista vahinkovakuutusta.

Nimittäin kuten olen tässä aikaisemminkin todennut, arvoisa puhemies, yksi keskeinen kysymys on jäänyt vielä liian vähäiselle huomiolle, ja se on se, rinnastuuko osakesäästötili — ja millä ehdoilla — vastaaviin ulkomaalaisiin sijoitustuotteisiin. Suomihan ei voi EU:n pääomien vapaan liikkuvuuden vuoksi syrjiä ulkomaisia sijoitustilejä suhteessa suomalaisiin. Tämän hyväksytyn lakiesityksen muotoilun vuoksi on hyvin todennäköistä, että ulkomaalaiset sijoitustilit, kuten Ruotsin ISK-tili, rinnastetaan suomalaiseen osakesäästötiliin, jolloin niille maksetut osingot vapautetaan verosta Suomessa. Myöskään myöhempiä nostoja ei yleensä voida verosopimusten vuoksi verottaa Suomessa.

Käytännössä veromenetykset voivat olla mittavia, sillä esimerkiksi ISK-tili Ruotsissa on sijoittajalle huomattavasti edullisempi kuin tämä Suomen osakesäästötili, ja sadoillatuhansilla ruotsalaisilla on suomalaisia osakkeita, muun muassa Nordea. Lisäksi malli voi johtaa verosuunnittelun lisääntymiseen, jolloin veromenetyksriski voi olla jopa yli 100 miljoonaa euroa vuositasolla. Rinnastus johtaisi siis käytännössä siihen, että suomalainen osakesäästötili ei olisi kilpailukykyinen verrattuna esimerkiksi Ruotsin ISK-tiliin. Se voisi siis merkitä jopa sitä, että suomalaiset minkään estämättä siirtyvät käyttämään ulkomaisia sijoitustilejä ja osakesäästötilin merkitys jää vähäiseksi. Ja tässähän tämä koko asian pihvi on, arvoisat kollegat ja arvoisa puhemies. Kun tavoitteena on ollut saada suomalaiset sijoittamaan suomalaisiin osakkeisiin, niin lopputulos voi olla se, että suomalaiset sijoittavat ulkomaalaisille tileille ja ulkomaalaisiin osakkeisiin tai sitten että suomalaisista osakkeista saatava hyöty jää ulkomaalaisilta sijoittajilta verottamatta.

Esityksessä ei ole käyty kovinkaan tarkkaan läpi EU-tuomioistuimen ratkaisuja eikä myöskään eri sijoitusmuotojen verokohtelua pohtineen valtiovarainministeriön työryhmän raporttia. Olennaistahan tässä EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä on se, että kun rinnastetaan, pohditaan, ovatko nämä tuotteet rinnastettavia, niin on hyväksytty lähinnä laissa olevat objektiiviset erotteluperusteet. Sen sijaan erottelua ei ole tehty oikeudellisen muodon perusteella. Nyt esitetyissä ja hyväksytyissäkin tuloverolain 53 b §:ssä ja lähdeverolain 3 §:ssä on ainoastaan oikeudellinen muoto, mutta ei lainkaan objektiivisia kriteerejä, joilla arvioidaan, mikä tämä pykälässä tarkoitettu osakesäästötili varsinaisesti on. Siksi on riski siitä, että hyvinkin väljästi osakesäästötiliä muistuttava sijoitustili, esimerkiksi ISK-tili, vapautetaan lähdeverosta, ja silloin riski on suuri.

Joten lopuksi, arvoisa puhemies, esitän neljä lausumaa, joista siis tämä 4. lausuma on se, jolle toivoisin koko eduskunnan erityistä ymmärrystä. Lausumat kuuluvat näin:

1. ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto käynnistää viivyttlemättä selvityksen sen arvioimiseksi, miten kapitalisaatiosopimukset ja muut sijoitussidonnaiset vakuutustuotteet vaikuttavat Suomen veropohjaan, ja ryhtyy tarvittaessa viipymättä toimenpiteisiin Suomen veropohjan turvaamiseksi.”

2. ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee viivyttlemättä eduskunnalle esityksen, jolla tiivistetään veropohjaa uudistamalla kapitalisaatiosopimusten ja muiden sijoitussidonnaisten vakuutustuotteiden verotusta tasapuoliseksi suhteessa suoriin sijoituksiin siten, että kyseisiin vakuutustuotteisiin kertyneitä tuloja verotetaan vuosittain.”

3. ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee veropohjan tiivistämiseksi eduskunnalle viivyttlemättä esityksen yksityishenkilöiden arvonnousuverosta eli exit taxista.”

Ja sitten lopuksi, arvoisa puhemies, tämä 4. lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii ennen osakesäästötilin verotusta koskevan lainsäädännön voimaantuloa

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

selvityksen siitä, missä olosuhteissa ulkomaiset sijoitustilit voidaan rinnastaa suomalaiseseen osakesäästötiliin ja kuinka suuren riskin Suomen veropohjalle tämä aiheuttaa, sekä ryhtyy tarvittaessa viipymättä toimenpiteisiin lainsäädännön uudistamiseksi.”

14.13 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Harakan esittämiä viisaita lausumia. Ja, puhemies, toivon todella, että tämä äskeinen puheenvuoro, vaikka tässä salissa nyt ei ole hurjasti porukkaa, olisi kuitenkin tavoittanut mahdollisimman monen edustajan esimerkiksi omissa työhuoneissaan. Nimittäin mielestäni edustaja Harakka perusteli erittäin hyvin sen, miksi erityisesti tämä 4. lausuma voisi olla sellainen, että koko eduskunnan olisi helppo ja hyvä ja jopa tarpeellista se yksimielisesti tai enemmistöllä joka tapauksessa hyväksyä. Nimittäin varmasti on meidän kaikkien yhteinen intressi selvittää ennen voimaantuloa, millainen riski nimenomaan veromenetyksiin ulkomaisille tileille ja veromenetyksiin täällä kotimaassa näiden ulkomaisten sijoitusten vuoksi on olemassa sisällä tässä ehdotuksessa.

Mielestäni tämä on tärkeä ja jopa sen kaltainen asia, että meiltä päättäjiltä edellytetään sitä, että kuitenkin voisimme olla tietoisia mahdollisista veromenetysten uhista aikana, jolloin varmasti tulemme tarvitsemaan yhteistä veropohjaa myös sille, että voisimme jatkosakin turvata esimerkiksi hyvät palvelut vanhuksille tai sen, että meidän heikompiosaisistakin ihmisistä pidettäisiin huolta. Ja siksi näen tällaisessa tilanteessa erityisen tärkeäksi sen, että emme ainakaan tekisi sellaisia lakeja, joilla nimenomaan tämänkaltaisiin tarkoituksiin menettäisimme verotuloja — päinvastoin meidän pitäisi saada tämänkaltaisiin niistä niin sanotusti lisää. Varsinkin, kun olemme siinä tilanteessa, että meillä ei ole hallitusta, meillä ei ole poliittista hallitusta, eduskunta päättää — ehkä nämä hallitus—oppositio-rajat eivät ole enää samantyyppisessä asetelmassa kuin ne olivat vielä viime viikolla tähän aikaan, kun asiasta keskustelimme edellisen kerran — todella vetoan siihen, että me kaikki voisimme harkita ainakin tätä viimeistä lausumaa yhteisesti hyväksyttäväksi.

Minä tietenkin kannatan lämmöllä myös näitä kolmea edellistä lausumaa, joissa mielestäni hyvin aiheellisesti puututaan näihin vakuutuskuoriin, siihen, että myös niiden veromenetyksistä tehdään selvitys ja että sinne kertyneet tuotot verotettaisiin vuosittain. Ja myös tämä exit tax -arvonnousuvero, joka sisältyy tuohon lausumaan 3, on mielestäni tärkeä asia.

Näillä sanoin, puhemies, kannatan näitä lausumia, ja toivon, että eduskunta nyt miettisi tätä tilannetta ja näkisi tarpeelliseksi, että kuitenkin haluamme ensin selvittää veronmenetyshat.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle työaikalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 158/2018 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 17/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Keskustelu

14.16 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Tästä työaikalaista on jo käyty täällä keskustelua ja pykälästäkin on äänestetty, mutta ehdottaisin kuitenkin, että eduskunta hyväksyy tähän vastalauseeseen sisältyvät lausumaehdotukset 1 ja 2. Ensimmäinen lausuma on, että ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy lainvalmistelutoimiin työaikalain mukaisesta jaksotyöstä luopumiseksi”, ja toinen meidän esittämämme lausumaehdotus kuuluu, että ”eduskunta edellyttää, että uutta työaikamuotoa, joustotyötä, ja sen toimitusta seurataan erityisen tarkasti ja havaituista huomioista annetaan selvitys eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle viimeistään puolentoista vuoden jälkeen lain voimaantulosta.” — Kiitos.

14.17 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Nurmisen tekemiä lausumaehdotuksia, mutta samalla haluan nostaa esiin muutamia tämän työaikalain pulmakohtia liittyen eläinlääkäreihin. Hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan kunnan praktikkoeläinlääkärit olisivat kuuluneet jatkossa työaikalain soveltamisen piiriin, mutta valiokunta muutti mietinnössään lain soveltamisalapoikkeusta nykyisen lain kaltaiseksi ja jopa nykyistä väljemmäksi ja EU-direktiivin vastaiseksi samalla rajaten kunnan praktikkoeläinlääkärit lain soveltamisen ulkopuolelle.

Tämä soveltamisalapoikkeuksen viime hetken muutos koskee laajemminkin työntekijöitä kuin vain eläinlääkäreitä. Kunnan praktikkoeläinlääkärien keskimääräinen työsidonnaisuus on tällä hetkellä 60—80 tuntia viikossa, joillain jopa yli 100 tuntia viikossa, ja tämä käy ilmi Eläinlääkäriliiton jäsenkyselystä vuodelta 2018. Mielestäni on kestävämpiä, että joku ammattiryhmä on velvoitettu jopa 80 tunnin yhtäjaksoiseen päivystykseen, esimerkiksi läpi viikonlopun, josta aktiivisuutta voi kuitenkin olla suurin osa, ja tämä on mielestäni selvä työturvallisuusriski sekä potilaille että myöskin muille tielläliikkujille, sillä kunnaneläinlääkärit ajavat paljon sairasmatkoja tehdessään.

Kunnan praktikkoeläinlääkärien päivystysjärjestelmä on uudistettava pikaisesti siten, että työsuojelu toteutuu. Työaikalakia ja eläinlääkintähuoltolakia tulee muuttaa tarpeellisesti osin tämän saavuttamiseksi.

Esitän seuraavaa lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää kunnan praktikkoeläinlääkärien työaikasuojelun ja työaika-autonomian toteutumista sekä kiirehtii eläinlääkintähuoltolain muuttamista siten, että kunnallinen eläinlääkintähuolto voidaan järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla turvaten eläinsuojelullisesti tärkeä eläinlääkäriavun saatavuus, kotimaisen puhtaan ja turvallisen elintarviketuotannon edellytykset ja eläinlääkärien työaikasuojaus.”

14.20 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Muutama sana jaksotyöstä:

Jaksotyöhän on jo 40-luvulla säädetty erityinen työajan muoto, jota käytetään pääasiassa hoiva-alalla, ja oikeastaan voisi sanoa, että se on vähän kyseenalainen jopa ILO 149 -sopimuksen näkökulmasta, koska siinä edellytetään, että sairaanhoitajilla pitäisi olla mahdollisimman samanlainen työaikajärjestely kuin muillakin työntekijöillä. Tässä jaksotyössä ongelma on se, että siinä ikään kuin kierretään ylityökorvauksia. Työaika voi olla pidempi, ja se voi joustaa hyvinkin pitkäksi tiettyjen määrättyjen jaksojen välissä. Nyt tässä laissa on hyvää se, että lepotyöaikoja on kiristetty sillä tavalla, että kun tähän asti tuo minimilepo on ollut yhdeksän tuntia, niin nyt se laajennetaan 11 tuntiin, mutta yllätys yllätys: näiden jak-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

sotyöntekijöiden kohdalla on edelleen mahdollisuus käyttää yhdeksää tuntia. Se tosin on määritelty sillä tavalla, että se ei olisi sääntö vaan mieluummin poikkeus, mutta laki ei sano, kuinka usein tuon poikkeuksen saa tehdä. Tähän me esitimme muutosta muun muassa edustaja Nurmisen esittämissä pykälissä silloin aikaisemmassa vaiheessa, mutta hävisimme ne, ja sen vuoksi olisi tärkeää, että koko tämä jaksotyö selvitettäisiin ja arvioitaisiin, onko sitä välttämätöntä käyttää ja voitaisiinko siitä päästä eroon, koska uskallan väittää, että se on yksi syy, miksi ihmiset siirtyvät hoiva-alalta muihin tehtäviin. Kun pienten lasten vanhemmat töihin mennessänsä eivät voi olla varmoja, milloin työpäivä loppuu, niin se tuo sellaista epävarmuutta työn ja perheen yhteensovittamisen näkökulmasta, että mieluummin yritetään päästä töihin, joissa työ ja perhe on selkeämmin yhteensovitettavissa ja voi olla varma, että lapsen pääsee sieltä varhaiskasvatuksesta hakemaan.

SuPerin mukaan meillä on noin 30 000 henkilöä, jotka ovat siirtyneet hoiva-alalta pois, ja THL on julkistanut vasta uuden selvityksensä, jonka mukaan näitä henkilöitä kaiken kaikkiaan hoiva-alalla olisi noin 70 000. Kun me olemme tässä salissa keskustelleet esimerkiksi vanhustenhoivan laadusta ja siitä, voidaanko ympärivuorokautiseen hoivaan ottaa henkilöstömitoitus, niin ne, jotka tätä ovat epäilleet, ovat sanoneet, että henkilökuntaa ei riitä eikä sitä löydy. Uskallan väittää, että osa näistä ihmisistä olisi valmis palaamaan vanhaan ammattiinsa, jos työolot ja työaikajärjestelyt olisivat inhimillisemmät.

Lisäksi näen tässä ison tasa-arvo-ongelman, koska pääsääntöisesti miesvaltaisilla aloilla mennään normaalilla kolmivuorotyöllä, jossa sitten maksetaan ylitoista normaali korvaukset, mutta hoivatyön puolella ei. Hallitus itse asiassa tässä esityksessä on laajentamassa tätä jaksotyön käyttöä myös sosiaalialalle, mutta aika epävarmaksi jää se, miten ja kehen se sitten kohdistuu. — Anteeksi, puhemies, jatkan vielä vähän, kun 3 minuuttia ei riittänyt. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Se, miten tämä sitten sosiaalipuolella toimii, jää hieman epäselväksi, ja senkin vuoksi pitäisi miettiä tätä jatkoa: tarvitsemmeko me ylipäättään tällaista täysin poikkeuksellista työaikaa.

No, sitten edustaja Pekonen nosti esiin tässä eläinlääkäreiden tilanteen, ja se on kiistatta hieman epäselvä tämän lainkin jälkeen, koska tässä lakiesityksessä lähdetään siitä, että silloin kun tehdään työtä virkatehtävissä ja normaalisti, ollaan työajan piirissä, mutta sitten jos tehdään taas työtä yrittäjänä, silloinhan meidän työaikalaki lähtee siitä, että näitä työaikasäätelyjä ei ole samalla tavalla. Eläinlääkärit tekevät usein sekä—että—työtä, ja nyt sitten kun mietitään, täyttyykö tämä laissa oleva työajan autonomian edellytys, jolloin ollaan tämän työaikasäätelyn ulkopuolella, niin se on vähän kyseenalaista eri tilanteissa. Silloin jos eläinlääkäri määrittää ikään kuin itse sen, milloin hän työtä tekee, silloin hän on työaika-autonomiassa, mutta silloin jos hän saa valmiin listan työnantajaltansa, tai niin kuin esimerkiksi päivystyksessä tapahtuu, jos ollaan se tietty aika ja ne työt tulevat silloin kuin ne tulevat, on aika kyseenalaista, kummalla puolella viivaa tällaiset henkilöt ovat, ja sen vuoksi on tarpeen kyllä miettiä, tarvitsemmeko me lainsäädäntömuutoksia tässä kokonaisuudessa kaiken kaikkiaan.

Ylipäättään tämän lain piti olla tulo 2020-luvulle työajan näkökulmasta, ja voi sanoa, että monilta osin tämä työ jäi kesken. Julkisuudessa esimerkiksi Akava on toimittanut tiedotteen, jossa se totesi, että valiokunnan tekemät muutokset tämän soveltamisalapykäliin kokonaisuudessaan — joka siis on eri asia kuin jaksotyö tai eläinlääkärit — ikään kuin toisivat uusia ongelmia työttömyysturvan näkökulmasta, mutta itse olisin sitä mieltä, että tämä ei tuo uusia ongelmia. Jos ihminen on työtön, sillä ei ole merkitystä, onko hän ollut

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

työaika-autonomiassa vai ei, mutta jos hän on osa-aikatyössä, niin silloin sillä saattaa olla merkitystä, ja se voi sovitellun päivärahan näkökulmasta olla ongelma. Nämä ongelmat meillä ovat läsnä jo nyt, ja sen takia itse asiassa niitä pitäisi ratkaista sitä kautta, että koko sovitellussa päivärassä — tämä on henkilökohtainen mielipiteeni — luovuttaisiin siitä työaika-autonomian tiukasta estosta tai ainakin höllennettäisiin sitä, koska monet työt tehdään sillä tavalla, että työnantaja ei vahdi siinä vieressä, miten työtä tehdään, ja silti ne saattavat olla hyvinkin silppuisia. Varsinkin kun mennään alustatalouden ja monen muun pirstaloituneen työn piiriin, nämä ongelmat lisääntyvät, ja siksi koko tätä sovitellumekanismia pitäisi uudistaa. Mitä sitten tämän lain jälkeen kannattaa tehdä, niin haluaisin tässä ääneen viestittää ministeriölle, että kannattaa katsoa ne soveltamisohjeet tämän uuden lain seurauksena, että ei tule niitä ongelmia, joita Akava nyt tässä julkitulossansa on pelännyt. Sinänsä valiokunta ei nykyisestänsä laajentanut sitä joukkoa, joka on työaikalainsäädännön ulkopuolella.

14.26 Matti Semi vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Pekonen perusteli erittäin hyvin kunnan praktikkoeläinlääkäreitten työaikaan ja työhyvinvointiin liittyviä asioita, joten kannatan hänen tekemäänsä esitystä.

14.27 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty paljon keskustelua kunnan-eläinlääkäreiden tilanteesta, ja tämä on varsin ongelmallinen. Valiokunta mietinnössään totesi asiasta tällä tavalla: ”Valiokunta ilmaisee huolensa uuden työaikalain vaikutuksista kunnaneläinlääkäripalvelujen järjestämiseen sekä eläinlääkäreiden työaikasuojaan ja kiirehtii asian ratkaisemista.” Tällä maininnalla mietinnössä tarkoitettiin juuri sitä, mitä täällä nyt ehdotetaan ponnassa, koska täällä esiin tuotu kaksijakoinen toimintatapa, se, päivystetäänkö tuotantoeläinten osalta viikonloppu, on todella työhön sidonnaista, mutta toisaalta sielläkin sitten tehdystä työstä maksaa se, joka tilaa sen työn. Eräällä tavalla tässä ollaan edelleen kunnanlääkäri-statuksella, jolloin kunta maksaa pienen korvauksen päivystyksestä tai toiminnasta ja sitten potilaat, eläinten omistajat tässä tapauksessa, maksavat sen lopun.

Tässä tarkoituksessa valiokunta oli varsin yksimielinen, että lait tulee, niin kuin ponnassa todettiin, asettaa jatkoselvittelyyn. Tämä on niin monimutkainen järjestely, että tällä hetkellä valiokunnalla ei ollut mahdollisuuksia ratkaista tätä asiaa. Valiokunnan mietinnön osalta voidaan tietysti tarkastella näin jälkikäteen, oliko tämä riittävän vahvasti sanottu, mutta tämä oli nimenomaan tämän tarkoitus. Toisaalta nyt valiokunnan ponnassa todetaan, että siellä kaikkien työaikamuutosten osalta seurataan uuden työaikalain toimeenpanovaikutuksia nimenomaan tähän eurooppalaiseen työaikadirektiiviin nähden ja sitten muuhun suomalaiseen ja kansainväliseen lainsäätelyyn nähden.

Elikkä tällä tavalla katsoisin, että myös eläinlääkäriasia on riittävän selkeästi nyt annettu toimeksi. Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriö voisi käynnistää tästä välittömästi selvityksen. — Kiitos.

14.29 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Asia, joka jonkun verran koski aikanaan itseäni, koska itse päivystin aika usein: käytännössähän tämä meni niin, että kun työt alkoi-
vat perjantai-
aamuna, ne loppuivat maanantai-iltana, eli siinä taisi tulla silloin jo joku 80 tuntia työtä. Milloin oli töitä, milloin ei ollut töitä.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Se, mikä pitää huomioida, on, että eläinlääkäreitten palkkausjärjestelmä on erikoinen. Eläinlääkärit, nykypäivänä kunnaneläinlääkärit, jotka on velvoitettu — siis velvoitettu — päivystämään, että 24/7 annetaan eläimille apua riippumatta siitä, ovatko ne tuotantoeläimiä tai seuraeläimiä, koska eläinsuojelulaki velvoittaa, ovat pienellä pohjapalkalla, ja kun he asiakkaan eläimiä hoitavat, niin he saavat siitä maksun. He ovat arvonlisäverovelvollisia, mutta 24 tuntia vuorokaudessa kautta vuoden virkamiehiä. He eivät ikään kuin astu eri saappaisiin tehdessään viikonloppuna tai päivystyksessä töitä.

Minusta valiokunnan jäsenet ja puheenjohtaja ovat hyvin tutustuneet tähän problematiikkaan, koska tilanne on nyt se, että jos sinne palkattaisiin lisää väkeä paljon, mitä nuoret edellyttävät, koska he eivät halua sitoutua niin paljon töihin kuin se edellyttää, niin se johtaa tilanteeseen, jossa päivittäin ei ole töitä, ja sitten taas nämä vanhat praktikot eivät halua yhtään muuttaa tätä järjestelmää, koska he haluavat juuri sen tietyn vapauden, että joskus on töitä, joskus ei ole töitä, niin että tämä on vähän niin kuin palokuntahomma omalla tavallaan. Minun mielestäni valiokunnan jäsenillä on erittäin hyvä ja valistunut näkemys siitä, ja myös vasemmistoliiton tekemä esitys tavoittelee sitä samaa, että tämä pitää oikeasti pohtia monesta eri näkökulmasta. Tässä tullaan tilanteeseen, jossa tavallaan nämä vaatimustasot ja ratkaisut ovat erilaisia riippuen siitä, missä päin Suomea ollaan. Sen takia minun mielestäni tämä pitää nyt ottaa. Siellä on palkkausjärjestelmän muutos, siellä on työaikamuutos, ja meidän täytyy huomioida, että ala on naisistunut aika paljon eikä kukaan enää halua sitoa itseään kolmeksi vuorokauksi työhön. Tämä on se suurin ongelma.

Tässä tapauksessa ei ole yhtä oikeata tapaa, että pitää tehdä juuri näin tai näin, koska jos me teemme väkivaltaa ja yhtäkkisiä muutoksia, niin lopputulos saattaa olla, että koko eläinsuojelujärjestelmä, tämä 24/7, sortuu mahdottomuuteen, ja sen takia tässä vaaditaan jatkoselvityksiä. Eli valiokunta on oikealla asialla, ja minun mielestäni myös vasemmistoliitto on siellä omalla tavallaan tukemassa valiokuntaa. Tätä asiaa pitää selvittää.

14.31 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa herra puhemies! Vaikka omassa vaalipiirissäni ei ole juurikaan praktikkoeläinlääkäreitä eikä tuotantoeläimiä, joita virkatyönä hoidetaan, niin sattuneesta syystä jonkin verran tunnen kuitenkin eläinlääkäreiden työtä ja eläinlääkäreiden työhön liittyviä ongelmia.

Se mikä on tärkeää nähdä, on, että praktikkoeläinlääkärit ovat virkamiehiä kunnissa, ja kaikki työ, mitä he tekevät, on virkatyötä, kuten edustaja Eestilä täällä toi ilmi, niin että tavallaan se palkkausjärjestelmä on erikoinen, kun siinä on yhdistetty sekä pieni kuukausipalkka virkatyön hoitamisesta että sitten toisaalta nämä palkkiot, joita peritään näistä työsuoritteista, jotka ovat kuitenkin samaan aikaan virkatyötä. Eli ollaan aivan oikeassa siinä, että tässä ei yksinkertaista ratkaisua ole, vaan koko palkkausjärjestelmää pitää pystyä muuttamaan, ja on tärkeää, että lainsäädäntö ei estä sitä, että löydetään sellainen ratkaisu, jolla pystytään huolehtimaan työsuojelusta, turvallisuudesta, sekä praktikkoeläinlääkäreiden työturvallisuudesta — pitkät kilometrit, pitkät työpäivät — että muiden ihmisten turvallisuudesta.

Tässä on kysymys myös eläinsuojelusta. Tässä on kysymys siitä, miten me pystymme huolehtimaan tuotantoeläimistä ja tuotantoeläinten hyvinvoinnista tulevaisuudessa. Nimitäin, kuten edustaja Eestilä tässä toi ilmi, sekä naiset että miehet, sanon näin, haluavat tänä päivänä tehdä työtä järkeviä tuntimääriä. Ja se sitoutumisen aste, jota tällä hetkellä praktikkoeläinlääkäreinä, kunnaneläinlääkäreinä toimiminen vaatii: tässä on käynyt ilmi, minkälaisista tuntimääristä on kysymys, ja on äärimmäisen vaikea tulevaisuudessa löytää enää

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

niitä ihmisiä, jotka pystyvät sitoutumaan näin pitkiksi ajoiksi. Nyt tiedän jo, että on vaikea löytää esimerkiksi sijaisia, ja sen vuoksi tämä pitää ratkaista.

Arvoisa puhemies! Tavallaan tämä mietintö tuli aika nopeasti, se hyväksyttiin puolilta päivin ja illansuussa jo käytiin tämä ensimmäinen käsittely, ja tämä sisältöhän muuttui hallituksen esityksestä. Sen vuoksi ehkä tässä vähän jälkikäteenkin on herätty siihen, mikä se muutos on, ja ymmärrän näiden puheenvuorojen jälkeen, että siinä on pyritty hakemaan sitä, mitä tässä nyt edustaja Pekonen esitti hyvin asiantuntevassa puheenvuorossaan lausuman kautta. Tämä selkiyttäisi vielä sitä, mitä tässä mietinnössä ilmeisesti on yritetty sanoa, kun se ei avautunut mietintöä lukevalle, ja tämä ei ehkä minun nähdäkseni ole — meillähän ei ole täällä enää oppositiota ja hallitusta noin ylipäättänsä, vaan me olemme yhtä samaa puoluetta vaalikauden loppuun asti — niinkään poliittinen kysymys vaan asia, joka pitää hoitaa kuntoon, ja siinä mielessä olisi tyylikästä, jos eduskunta hyväksyisi tämän lausuman ja silloin saataisiin vahvempi selkänöja tälle selvitystyölle, johon edustajat Talja ja edustaja Eestilä viittasivat.

14.35 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Vielä ehkä täsmennyksenä tähän, miksi tämä on niin vaikea asia: kysehän on siitä, että eläinlääkärit ovat tavallaan virkamiehiä ja tavallaan he ovat yrittäjiä. Silloinkin, kun he toimivat yrittäjästatuksella, he tekevät virkatöitän­sä tietyllä tavalla, ja tämän takia tämä on vaikea ratkaista. Itse asiassa kyse on rahasta ja siitä, minkälainen palkkausjärjestelmä pystytään saamaan aikaiseksi, ja tästä on neuvoteltu käsittääkseni jo aika pitkäänkin työnantaja- ja työntekijäpuolen välillä, mutta sitä ratkaisua ei kuitenkaan ole löydetty. Sen takia mielestäni on tärkeää, että valiokunta on kirjannut mietintöön, että valiokunta on huolissaan siitä, miten tämä uusi työaikalaki vaikuttaa kunnaneläinlääkäripalvelujen järjestämiseen ja eläinlääkärien työsuojeluun, ja kiirehtii asian ratkaisemista. Elikkä hyvin paljon samantyyppinen kirjaus kuin mitä tässä ponsiesityksessä nyt on täällä valiokunnan mietinnössä. Tässä ponnessa mennään ehkä sillä tavalla pidemmälle, että siinä ajatellaan vielä, minkälaista muuta lainsäädäntömuutosta tarvitaan ja onko tarvetta mennä muuhunkin kuin työaikalainsäädäntöön, jotta tämä asia voitaisiin ratkaista. Siinä mielessä se on ehkä laajempi kuin se valiokunnan ajatus, mikä tässä taustalla on ollut.

No, mielenkiintoista oli se, että kun meille valiokuntaan tuli lausuntoja, niin niissä aika monessa lähdettiin siitä, että tämä laki automaattisesti vie kaikki eläinlääkärit ikään kuin sinne työaika­suojelun piiriin tai työaikajärjestelyjen piiriin, mutta kuitenkin ministeriön esittelijät olivat sitä mieltä, että näin tämä laki ei tee, vaan tässä on tämä kaksijakoisuus. Sen takia valiokunta päätti kirjata sen tähän ja ehkä vähän selkiyttää sitä kaksijakoisuutta, mikä siellä on. Me emme sinänsä hirvittävästi muuttaneet sitä hallituksen esitystä, vaan tietyllä tavalla koetimme selkiyttää sitä. En tiedä, onnistuimmeko siinä, koska aikaa todellakaan ei ollut kuin se vähäinen puolituntinen, mitä niissä viimeisissä kokousajoissa oli, koska silloin olimme vähän toisenlaisissa aikatauluodotuksissa, ja senkin takia on hyvä, että tätä asiaa selvitetään. Tässä laissa on muutama muukin kohta, jotka on hyvä selvittää jatkossa.

Mutta kannattaa vielä muistaa se, että tässäkin tilanteessa, jotta ollaan sen työaikalain­säädännön ulkopuolella, tämän autonomiavelvoitteen pitää täyttyä, joka on aikaisemmin siinä laissa, neloskohdassa.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

14.37 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä, että tästä asiasta keskustellaan ja tunnustetaan, että tässä on ongelmia. Edustaja Filatov sen aika oikein sanoi, että kysymys on kuitenkin viime kädessä rahasta, kun lähdetään palkkausjärjestelmiä muuttamaan. Kysehän on myös siitä, jos viranhaltijoita on paljon, kuka lähtee sellaiseen palkkausjärjestelmään, jos ei ole töitä. Sitten he eivät pysy siellä. Silloin pitää olla iso se palkka, ja tästä se kiikastaa.

Sen vuoksi haluan käyttää tämän puheenvuoron, että itse olen tehnyt työtä eläinlääkärinä 30 vuotta ja tämä on täydellisen tasa-arvoinen ammattikunta. Siinä työssä, mitä tehdään, kaikilla on sama palkka ja kaikilla on samat oikeudet ja velvollisuudet. Sen takia, kun usein puhutaan naisten euroista tai mistä tahansa, ne ovat minulle vähän tuntemattomia, koska tämä on juuri sellaista työtä, missä sukupuolierot eivät merkitse mitään, vaan se, miten työt tehdään ja miten yhteistoiminta toimii.

Mutta se täytyy tuoda esille, että maailma muuttuu ja työetiikka muuttuu ja tavallaan vapaa-ajan vaatimukset muuttuvat. Se on aivan sama, onko mies vai nainen, kuten edustaja Arhinmäki sanoi, mutta monet eläinlääkärit ovat nykyään naisia. Tämä tekee ihan oikeasti sen, että se ei ole ongelma, mutta se on tavallaan tilanne, joka pitää ratkaista, kun nämä nuoret eläinlääkärit eivät halua sitoutua enää, ja sitten kun menet kuntaan virkaan, niin kunta pakottaa päivystämään. Tämä on ilmiselvä ongelma.

Jos itse saisin ratkaista näitä asioita, niin kyllä ehdottomasti pitäisi työryhmä perustaa tähän ja sitten jopa kokeilla eri paikkakunnilla, eri alueilla, erilaisia ratkaisuja ja niiden kautta lähteä hakemaan sitä. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että vain yksi ja sama laki koko Suomelle ei ratkaise niitä haasteita, mitä eri alueilla on. Pitäisi vähän olla sitä joustoa ja pitäisi hakea yksilöllisiä ratkaisuja eri alueilla.

14.39 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä toi esiin itse praktikkoeläinlääkärinä toimineena sisältä päin ne ongelmat, ja niihin on helppo yhtyä.

Samankaltaisia ongelmia on myös sairaalapäivystyksen suhteen. Itse asiassa tämä työaikalaki ottaa siihen kantaa ja sulkee osin sitä toimintaa yleisen työaikalain ulkopuolelle. Itse asiassa tässäkin se huoli on ollut nyt ammattijärjestöllä, että he ovat lähteneet siitä, että työehtosopimusmenettelyllä ratkaistaan tämä asia. Mutta kyllä valiokunta tässä lähti siitä, että tämä on niin suuri, merkittävä asia valtakunnalle taloudellisesti, niin kuin tässä tuli esille, ja myös työsuojelun kannalta, että selvittelyn tulee tapahtua laaja-alaisesti ja tavoitteena olisi lainpohjaisesti ratkaista tämä ongelma kokonaisuudessaan.

Todellakin kuulemismenettelyssä tuotiin hyvin eri puolilta näitä näkökantoja esille, ja taloudellisuuden lisäksi yhtenä lisäyksenä tähän tuotiin se, onko meillä riittävästi eläinlääkäreitä tällä hetkellä haja-asutusalueille, tulisiko se keskittämään virkoja. Ja kun yhtä virkaa varten tarvitaan 1,3 eläinlääkärinä keskimäärin — ainakin tuolla humanipuolella tämän kaltaista suhdetta käytetään siinä — niin riittääkö tässä vaiheessa enää haja-asutusalueille Itä- ja Pohjois-Suomeen riittävästi edes niitä perusviranhaltijoita?

14.40 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Talja nosti tässä tärkeän seikan esille, riittääkö kunnaneläinlääkäreiksi praktikkoeläinlääkäreitä tulevaisuudessa. Nimenomaan tämä työlaki ja työsuojelu ja kohtuulliset työnteokoajat ovat se ratkaiseva kysymys. Jo nyt on ongelmia löytää heitä sen vuoksi, että nämä työajat ovat niin pitkiä, ja sen vuoksi lainsäädännön ja siihen liittyvien kirjauksien pitää olla sellaisia, että ne tukevat si-

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

tä, että työmarkkinaosapuolet pystyvät löytämään sellaisen ratkaisun, jolla pystytään huolehtimaan siitä, että jatkossa myös haja-asutusalueilla riittää eläinlääkäreitä.

Eläinlääkäreitä sinänsä on koulutettu, ja heitä tulee myös muualta Euroopasta. Koulutusmäärihän on nostettu, ja eläinlääkäreitä tulee myös muualta Euroopasta paljon Suomeen, mutta ongelma ei ole eläinlääkäreiden määrässä vaan siinä, miten heidät saisi sitoutettua työhön, ja tässä tulee nimenomaan tämä työaikakysymys.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 309/2018 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 27/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.42 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä hallitus esittää kalastuslain muutosta, joka on nyt käsitelty paitsi maa- ja metsätalousvaliokunnassa myös perustuslakivaliokunnassa. Hallituksen esitys sisältää kaksi muutosta. Toinen on uusi asia: laissa säädettyjen uhanalaisten ja taantuneiden kalalajien osalta tulisi tiettyjen kalastusrikosten ja -rikkomusten yhteydessä tuomita valtiolle menetettäväksi se arvo, joka rikoksen kohteena olevalla kalalla on lajinsa edustajana. Eli tulisi tällainen uusi seuraamus, joka on erittäin hyvä asia. Sitten tämä toinen muutos, jota tähän esitetään, liittyy Ylä-Lappiin eli kolmeen pohjoisimpaan kuntaan, Inariin, Utsjokeen, Enontekiöön. Siellä käytännössä palautettaisiin paikallisille asukkaille kalastusoikeus virtavesissä, he voisivat lunastaa tällaisen kausiluvan. Tämähän liittyy itse asiassa viime vaalikaudella tehtyyn kalastuslain uudistukseen, jossa tapahtui sellainen virhe, että tämä paikallisten kalastusoikeus poistettiin. Nyt sitä ollaan palauttamassa.

Kun näitä kalastuskysymyksiä on myös perustuslakivaliokunnassa aika ajoin tarkasteltu, niin voi todeta sen, että tässähän, varsinkin kun puhutaan noista pohjoisista alueista, kysymys on tasapainoilusta kolmen perusoikeuden kanssa: ensinnäkin on vesialueen omistajan omistusoikeuteen liittyvä perusoikeus, sitten on ympäristöperusoikeus, ja pohjoisten alueiden kyseessä ollessa on myös alkuperäiskansa saamelaisten oikeudesta kysymys. On tärkeää, että näihin löytyy aina sellainen ratkaisu, että pystytään hakemaan sopiva tasapaino, että ei olisi niin, että joku perusoikeus unohtettaisiin, vaan pystyttäisiin kaikkia näitä kunnioittamaan. Nyt tässä ei merkittävästi niihin puututa, mutta ajattelin jatkoa ajatellen vain korostaa sitä, että meille on tärkeää, että tämä järjestelmä ei mene siihen, että me unohtaisimme jonkun näistä oikeuksista, ja kyllä se perinteinen omistusoikeus on sellainen, jota myös pitää muistaa kunnioittaa, eli vesialueen omistajan oikeus, kun näistä keskustellaan.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Olen, arvoisa puhemies, hieman harmissani, että tämä ei voinut olla edes maa- ja metsätalousvaliokunnassa yksimielinen esitys. Tähän on jätetty vastalause, ja sen ovat jättäneet vihreät, vaikka he itse olivat hallituksessa viime kaudella, kun tämä minusta paha virhe, jossa tämä paikallisten oikeus unohdettiin, tapahtui — nyt kun sitä korjataan, niin siten jätetään vastalause. Tässä vastalauseessa esitetään, että pitäisi myös muualla asuville saamelaisille taata kalastusoikeus, mutta tätä kysymystä on pohdittu kalastuslain yhteydessä perustuslakivaliokunnassa, ja on hirveän hankalaa, kun meillä ei ole saamelaisista mitään rekisteriä, joka olisi julkinen rekisteri. Kun ei mitään etnistä rekisteriä ole olemassa, niin hankalapa tätä on toteuttaa. [Puhemies koputtaa] Meillä ei ole olemassa malleja. Eri-laisia kokeiluja on, [Puhemies koputtaa] ja niitähän voidaan toki käyttää.

14.45 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Toisin kuin edustaja Lohi antaa ehkä hieman virheellisen kuvan, niin vihreäthän todella eivät vastusta tämän kalastuslain 10 §:n korjaamista siihen tilaan kuin se on ollut aikaisemmassa lainsäädännössä, vaan kannatamme lakiesitystä siihen suuntaan kuin tässä mennään ja kannatamme myös 119 §:n lisäämistä kalastuslakiin. Se todella tuo tuon arvokkaan menettämisseuraamuksen. Olisimme vain toivoneet, että oltaisiin voitu tässä yhteydessä jo todeta, että tuon 10 §:n korjaamisella entiseen tilaansa, mikä on tarpeellista, eivät saamelaisten oikeudet kulttuurinsa harjoittamiseen kalastuksen osalta vielä tule täytetyiksi kaikilta osin. Ja perustuslakivaliokuntakin on aikaisemmissa lausunnoissaan muun muassa vuosilta 2004 ja 1997 jo todennut, että kalastaminen kuuluu perinteiseen saamelaiseen elämänmuotoon ilman asuinpaikkaan liittyviä rajoituksia — jotka tässä edelleen jäävät voimaan ja koskevat siis vain noiden Ylä-Lapin kolmen kunnan kaikkia asukkaita.

Senpä vuoksi, arvoisa puhemies, vastalauseessani on kaksi lausumaehdotusta:

Ensimmäinen koskee juuri tätä 10 §:ää. Esitän, että eduskunta hyväksyisi seuraavan lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti toimiin selvittääkseen Ylä-Lapin kuntien (Enontekiö, Inari, Utsjoki) ja saamelaiskäräjälain 4 §:ssä määritellyn saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuvien saamelaisten oikeusaseman saamelaiskulttuuriin kuuluvan kalastuksen harjoittamiseen perinnealueillaan saamelaisten kotiseutualueilla.”

Ja, arvoisa puhemies, mitä tulee 119 §:ään ja menettämisseuraamukseen, niin siihen olen pykälämuutoksen esittänyt jo aikaisemmassa käsittelyssä, mutta eräs asia tämän asian käsittelyn yhteydessä jäi vielä kokonaan auki, ja se on koskitilojen kalastusoikeuden haltijoiden oikeudet osallistua kalastuslain mukaisten kalastusalueiden toimintaan.

Siltä osin edellytän lausumaksi seuraavaa: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti valmistelemaan kalastuslainsäädännön muutoksia, joilla säädökset kalastusoikeuksista kootaan yhteen lakiin ja selkiytetään lainsäädäntöä siten, että turvataan koskitilojen kalastusoikeuden haltijoiden asema ja oikeus osallistua kalastuslain 23 §:n mukaisten kalatalousalueiden toimintaan.”

14.48 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys kalastuslain muutokseksi, joka on kannatettava. Lakiin sisällytetään uudenlainen menettämisseuraamus, joka suojelee uhanalaisia kalojamme kalastusrikoksilta. Kalastusrikoksen yhteydessä tuomitaan valtiolle menetettäväksi se arvo, joka rikoksen kohteena olevalla kalalla on lajinsa edustajana. Tällä uudistuksella tehostetaan uhanlaisten ja taantuneiden kalalajien suojelua ja elpymistä.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Vihreät esittivät kuitenkin tähän esitykseen parannusta niiden uhanalaisten kalojen luetteloon, joista esitetään menetettäväksi seuraamusmaksu: kuha. Vaikka kuha ei olekaan yhtä uhanalainen kuin tässä luettelossa olevat monet muut kalat, niin silti arvokkaaseen kuhaan kohdistuu erittäin paljon salakalastusta, ja kannan elinvoimaisuuden kannalta olisi keskeistä sisällyttää myös kuha tähän luetteloon, joten tämä jää seuraavalle kalastuslain uudistuskierrokselle tehtäväksi. Nykyisinhän merialueilla kuhat ovat kääpiöityneet liiallisen kalastuksen seurauksena. Tämä esitys on ollut muun muassa Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön ehdotus.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Halmeenpään esittämiä lausumia. Niissä parannetaan saamelaisten oikeuksia, saamelaisten oikeutta toteuttaa omia perinteisiä kalastuselinkeinojaan. Tässä hallituksen esityksessä, kuten myös edustaja Lohi totesi aikaisemmin, osaltaan parannetaan Ylä-Lapin kalastusmahdollisuuksia, mutta edelleen on jatkettava työtä saamelaisten oikeuksien toteutumiseksi ja kalastuslain kokonaisuudistuksen eteenpäinviemiseksi.

Kalojen suojelussahan tarvitaan lukuisia toimenpiteitä. Kalatiestrategia on vietävä pon-
tevasti eteenpäin, toimivien kalateiden rakentamista on nopeutettava, mutta sitten meidän on myös aloitettava kalojen nousuesteiden purku. Nimittäin on niin, että monessa kohtaa kalatie-este haittaa lajien nousua kutemaan: erilaiset siltarummut ja patorakennelmat. Olisi hyödyllistä luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollistaa kalojen parempi nousu ja purkaa esteitä kalojen kutunousun tieltä.

14.51 Markku Eestilä kok: Arvoisa puheenjohtaja! Tämä kalastuslaki on varmasti herättänyt monenlaisia intohimoja ja väristyksiä milloin kenessäkin, ja en vastusta sinänsä sitä, että kalastuslain 10 § muutetaan ja paikalliset saavat tietyn hintaisen kausiluvan sinne asuminen perusteella. Se on erikoinen peruste ja sitä ei lainsäädäntö tunne, mutta hyväksyn, että näin tehdään, koska heidän kulttuurinsa ja perimmäiset arvonsa liittyvät niin vahvasti kalastamiseen ja lähijokeen, olipa kyseessä Teno tai sivujoki.

Mutta itse koko ajan ajoin ja olisin halunnut sitä, että tällä samalla kertaa olisi vähemmistöomistajien asema tarkistettu, niin kuin eduskunta on jo aikaisemmin edellyttänyt. Eli kun osakaskunnat tekevät päätöksiä, niitä säätelee yhteisaluelaki, ja tässä olisi samalla kertaa pitänyt avata yhteisaluelaki ja katsoa, minkälainen on sellaisten vähemmistöomistajien suoja, joiden kiinteistörekisteriin on merkitty kalastusoikeus. Kuitenkin tuon esille sen — heille, jotka täällä nyt jaksavat olla täysistunnossa — että tämä laki johtaa siihen, että sellainen henkilö, joka omistaa oikeuksia kalastaa sivujoissa, katsoo vierestä, kun sellainen henkilö, jolla ei ole minkäänlaisia oikeuksia mutta joka asuu paikkakunnalla ja kalastaa, saa kausiluvan, mutta se omistaja ei saa kausilupaa. Minun oikeustajuni ei ihan täysin sitä hyväksy, vaikka tietenkin ymmärrän, että osakaskunnissa enemmistö päättää ja tekee, mitä huvittaa.

Mutta sehän tässä oli, että tämä yhteisaluelaki olisi pitänyt avata ja sinne viedä samantaisia säännöksiä kuin on osakeyhtiölaissa, jotka säätelevät vähemmistön oikeuksia ja joissa puheenjohtajan toiminta sanktioidaan ja jotka ryhdistävät sitä liikettä. Tilanne on se, että siellä on kalastusyksiköitä ikään kuin keksimällä keksitty ja on taklattu niitä vähemmistöomistajia pois ja annettu joillekin enemmistöomistajille paljon. Parhailla omistajilla saattaa olla kymmeniä kausilupia yhdelle valalle ja vieheelle, ja hän voi niitä joka päivä niin sanotusti pyörittää ja pyörittää, luovuttaa kenelle tahansa, mutta hänellä, joka on vähemmistöomistaja, saattaa olla kaksi vuorokautta tai joitakin tunteja kalastaa.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Hyväksyn siis tämän, mutta kuitenkin tämä on puutteellinen, koska tässä lähdettiin vain yhtä ongelmaa ratkaisemaan. Ei niin voi mennä yhteiskunnassa, että niille annetaan, jotka eniten huutavat, vaan pitäisi nähdä koko kenttä ja ratkaista ne ongelmat samalla kertaa niin, että se tulos on tyydyttävä kaikkien osapuolten kannalta.

Se oli minun pyrkimykseni, ja, arvoisa puhemies, tämä ei ole vielääkään myöhäistä, sillä valiokunta on kiinnittänyt tähän huomiota, ja tähän Tenon kalastukseen ja yhteisaluella kiongelmiin pitäisi asettaa korkean profiilin työryhmä, jossa on niitä, jotka hallitsevat valtiösääntöoikeuden puolen, ja sitten omistajien edustus, paikallinen edustus ja saamelaiskäräjien edustus. Sen kautta pitäisi lähteä purkamaan ja saavuttaa yhteisymmärrys.

Minä arvostan saamelaiskulttuuria ja kaikella tavalla pidän sitä hyvänä. Arvostan ja kunnioitan saamelaisia ja saamelaiskulttuuria, mutta vaadin samalla kertaa, että myös saamelaiset kunnioittavat toisen omaisuutta ja omaisuudensuojaa. Ei voi olla yksisuuntaista arvostusta ja kunnioitusta.

Nyt nämä menee näin, ja haluan kaikille todeta, että en itse eikä edustamani puolueen kukaan edustaja ruvennut jarruttamaan valiokunnassa tätä. Se tuodaan nyt tänne saliin hallituksen esityksenä, vaikka itse olisin tämän hieman laajentanut ja käsitellyt toisin. [Puhemies koputtaa] Mutta jarruttamaan emme ole ruvenneet.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 282/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 38/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

14.55 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hallintarekisterifarssi alkaa olla loppusuoralla. Tässä kävi niin hassunkurisesti, että hallitus kuitenkin mureni jo alta, ennen kuin päästiin ihan tämän vuosikausien hallintarekisterisaagan loppuun ja lopulta äänestämään siitä vielä viimeisen kerran.

Kysymyshän on siis hallituksen esityksestä, joka koskee eduskunnan keväällä 2017 yksimielisesti hyväksymiä lausumia, joilla koetettiin paikata tämän kiistellyn hallintarekisteröintilainsäädännön selviä epäkohtia. Tämähän on pitkä tarina. Jo vuonna 2010 eduskunnan tarkastusvaliokunnalle tehdyssä raportissa nostettiin esille sellainen epäkohta, että pörssiomistusten hallinnointi hallintarekisterien kautta mahdollistaa sen, että pörssiyhtiöiden osakeomistuksia piilotetaan paitsi viranomaisilta myös muilta sijoittajilta. Veronmenetykset arvioitiin silloin jopa satoihin miljooniin euroihin. Sitä hämmästyttävämpään oli sitten se, että valtiovarainministeriön näkemys tästä asiasta oli päinvastainen, eli he kokivat, että Suomeen pitää sallia hallintarekisteröinti.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Edellisen hallituksen kaudella — tai siis tätä edeltäneen hallituksen kaudella — valtiovarainministerit Urpilainen ja Rinne kieltäytyivät tuomasta hallintarekisteröintiä eduskuntaan tai tekemästä siitä lakiesitystä, mutta sitten valtiovarainministeri Stubb ryhtyi tuumas- ta toimeen. Sehän tyrmistytti useat viranomaiset, poliisin, harmaan talouden työryhmän sekä Verohallinnon, mutta kuten muistamme, ministeri Stubb tuolloin kertoi, että lausun- not olivat pääsääntöisesti myönteisiä. Prosenttiluvut menivät väärinpäin, ja hän joutui sit- ten toteamaan, että sori siitä. Tämä oli tietysti kokoomukselle melkoinen takaisku, ja sil- loin ministeri lupasikin haudata tämän koko hallintarekisteröintiasian, mutta ei mennyt monta kuukautta, kun se sitten vähän uudessa muodossa tuli kohun saattamana tänne eduskuntaan.

Silloin hallituksen sisällä vallitsi melkoinen eripura tästä asiasta, ja perussuomalaisia edustanut talousvaliokunnan puheenjohtaja piti tätä valiokunnassa pitkälti toista vuotta, ennen kuin sitten väännettiin kädestä, että kyllä tämä nyt tänne tuodaan. Siinä yhteydessä, kuten tuossa aivan alussa jo totesinkin, sitten hyväksyttiin yksimielisesti talousvaliokun- nasta liikkeelle lähteneet lausumat, joissa edellytettiin, että samaan aikaan valmistellaan lainsäädäntöä, jolla tuntemattomiksi jäävät edunsaajat joutuvat maksamaan mojavon läh- deveron näistä osingoista.

No, tämä laki ehti sitten tähän meidän nykyisen eduskuntamme loppusuoralle mutta uh- kasi kaatua tässä välissä tämän samaisen talousvaliokunnan lausuntoon helmikuun lopus- sa. Tämä oli aivan erikoinen vaalipaniikin aiheuttama toimi, jossa hallituspuolueet siis itse äänestivät hallituksen omaa esitystä vastaan. Tästä varmaankin puheenjohtaja Mölsä ja jä- senet Mäkipää, Jaskari, Lehti, Pirttilahti, Honkonen ja Hautala voivat kertoa, miksi he yrit- tivät kaataa oman hallituksensa ja valtiovarainministeri Orpon esityksen mahdollisesti Or- pon itse tietämättä. Tällainen kokoomuksen, keskustan ja sinisten sisäinen vääntö tähän liittyi, ennen kuin tämä tuli nytten takaisin tänne.

Tietenkin tästä tämä sai vielä yhden irvokkaan lisäkäänteä, kun hallituspuolueet huo- masivat vielä toisen vaalipaniikin oireen, että eiväthän he nyt voi hylätä tätä hallintarekis- teröintilainsäädäntöä vain sillä perusteella, että tässä toimittiin toisin, ja sitten palattiin ruo- tuun ja alkuperäisen esityksen taakse.

Mutta vielähän tämä voisi olla huomattavasti tiukempi. Veroviranomaisten tulisi saada tiedot osingoista ja osakkeilla käydyistä kaupoista, ja näitten pitäisi mahdollisimman laa- jasti tulla julkiseen rekisteriin. Näin muodoin esitän tässä ne lausumat, jotka vastalausees- samme on esitetty.

15.00 Matti Semi vas: Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan vuonna 2017 hyväksymät lausumat olivat erittäin hyviä, ja ne tavallaan johdattelivat tietä siihen, että pystytään saa- maan kiinni kaikennäköinen verovälttely ja paremmin pystytään ottamaan kiinni tämmöis- tä verotuksen kiertoa.

Nämä lausumat, mitä nyt tähän valiokunnan vastalauseeseen on laitettu, ovat minun mielestäni hyviä. Siksi minä kannatan edustajan edellä tekemiä esityksiä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain ja valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 231/2018 vp

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 21/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 231/2018 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 221/2018 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 23/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 221/2018 vp sisältyvät 1.—13. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 221/2018 vp sisältyvien 14.—15. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 203/2017 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 4/2018 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 9/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 203/2017 vp sisältyvät 1.—3. ja 5. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 203/2017 vp sisältyvän 4. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 202/2017 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 36/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 202/2017 vp sisältyvät 1.—8. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 9. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle potilasvakuutuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 298/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 38/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 298/2018 vp sisältyvät 1.—10. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 11. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 100/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 42/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 100/2018 vp sisältyvät 1.—16. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 17. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi muinaismuistolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 33/2018 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 20/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 33/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 299/2018 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 45/2018 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 299/2018 vp sisältyvät 1.—7. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 174/2018 vp

19. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 12.3.2019 klo 12.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola